

**Kolding
Kommune**
en del af trekantområdet

Vi designer livet

UDVIKLING AF KOLDING BYMIDTE

- en by i forandring

HELHEDSPLAN

Kolding Byråd 27. marts 2017

Indhold

Indledning.....	4
Helhedsplanens funktion og målsætning.....	6
En sammensat by - funktioner og samspil	10
En fast struktur - form og bebyggelse	16
Gode byrum - en invitation til byliv	20
Til fods gennem byen	24
Konkrete tiltag - på tværs af byen	26
Med cykel til byen.....	28
Med bil til byen	30
Klima - det grønne og blå	32
Principper og idéer for udvikling og konkrete tiltag	36
Principper for udvikling - Nicolai Plads og Borchs Gård.....	38
Principper for udvikling - Ålegården.....	40
Principper for udvikling - Byparken	42
Principper for udvikling - Banegårdspladsen	44
Principper for udvikling - Inderhavnen	46
Principper for udvikling - Campusområdet ved SDU og Gimbel	48

Indledning

Baggrund for helhedsplanen

Bymidten skal opfylde mange behov og ønsker. Den skal være en attraktion for såvel byens og oplandets borgere som gæster og turister, og den er et vigtigt erhvervsudviklingsområde for butikker og byerhverv.

Der er også behov for, at bymidten kan rumme flere boliger til unge, seniorer, ældre og andre, der gerne vil bo centralt.

Det er vigtigt, at skabe et øget samspil mellem bymidtens forskellige funktioner, aktiviteter og tilbud, så de styrker bymidtens profil og øger dens anvendelsesmuligheder.

Helhedsplanen har således fokus på tilgængelighed, byliv og oplevelser, og nogle af de spørgsmål, helhedsplanen tager op, er:

- Hvor i bymidten kan vi placere nye boliger?
- Hvordan skaber vi let adgang for fodgængere, cykeltrafik og biltrafik?
- Hvilke byrum er multifunktionelle - hvilke byrum skal omdannes?
- Hvordan kan vi udnytte klimatilpasningstiltag til at skabe grønne oplevelsesrum?
- Kan vi koble bymidten bedre sammen med fjorden?
- Hvordan udnytter vi bedst de grønne kiler, som strækker sig ind mod bymidten?

Helhedsplanen har meget fokus på byrum og passager, som skal give oplevelser og udvikle synligt design og Kolding som Sydjyllands centrale studieby.

Helhedsplanen skal sikre at fysiske planer, trafikplaner, klimaplaner mv. følger en fælles retning og vision. Helhedsplanen er samtidig en fleksibel plan, som hele tiden skal udvikles med nye tendenser, udfordringer og muligheder.

Helhedsplanens opbygning

Helhedsplanen er opbygget i to hovedafsnit. I første del gennemgås hovedstrukturerne for bymidten. Der peges på vigtige forbindelser, bymiljøer, den trafikale hovedstruktur, de vigtige pladser mm. I anden del udpeges forskellige dynamiske fokuspunkter, og der skitseres overordnede visioner for områdernes udvikling.

Helhedsplanens afgrænsning

Kolding er omkranset af et nationalt motorvejsknudepunkt mod nord og vest. Mod øst danner Kolding fjord den naturlige grænse for byen. Inde omkring den historiske by er et ringvejsystem, som afgrænser den midtby, som denne plan som udgangspunkt omhandler.

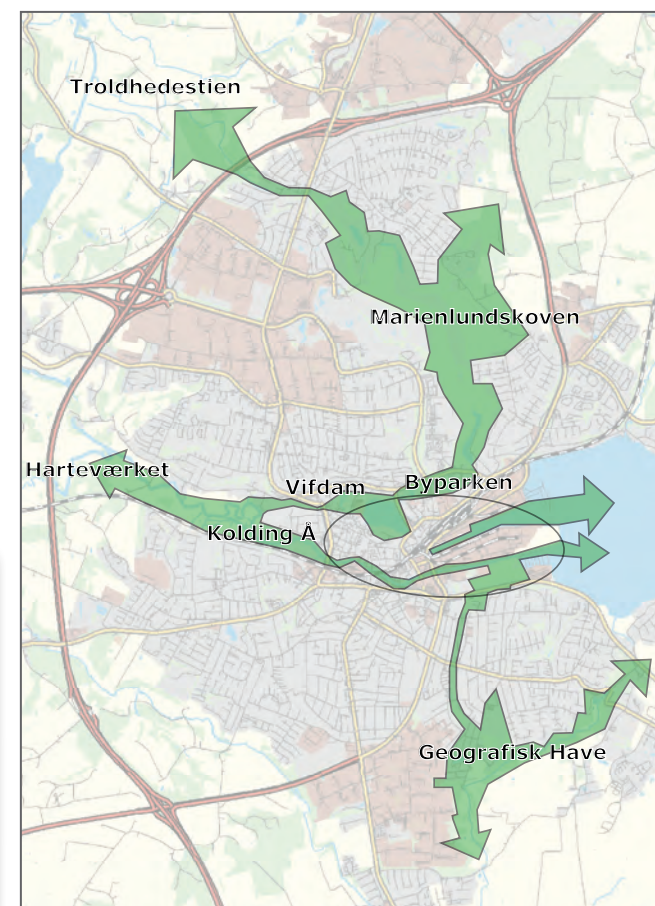
Men det er målet, at planen også omfatter sikring af forbindelser til de grønne kiler, som snor sig fra oplandet helt ind til bymidten, og at planen tager udgangspunkt i, hvordan der skabes god trafikal sammenhæng med bymidtens omkringliggende bolig- og erhvervsområder og det overordnede vejnet til motorvejen.

Proces og udarbejdelse

Helhedsplanen er udarbejdet af By- og Udviklingsforvaltningen med inddragelse af interne og eksterne interessenter. Byrådet og byens arkitekter har deltaget i workshops, handels- og turistorganisationerne har også været inddraget. Planen er ikke en juridisk formel plan, og der har ikke været decideret offentlig høring.

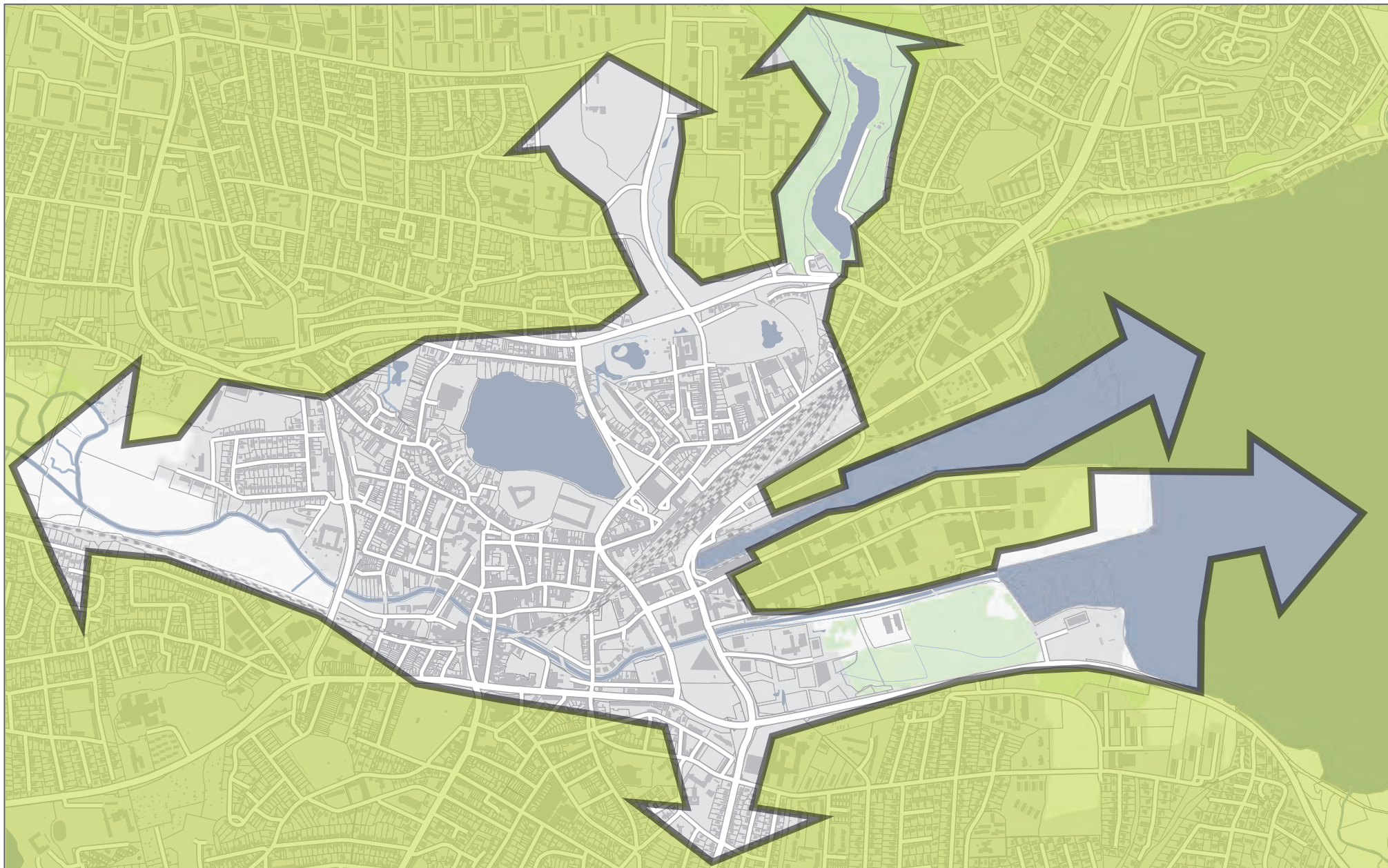

Helhedsplanen skal blandt andet fungere som dialogværktøj

Figur 1 - Helhedsplanens afgrænsning

Figur 2 - Helhedsplanen omhandler bymidten og de vigtigste forbindelser til byens attraktioner og grønne arealer i Marienlundskoven, Kolding Ådal og Rebæk strand

Helhedsplanens funktion og målsætning

Mål

- At sikre, at nye projekter planlægges i sammenhæng med overordnede strukturer som trafik, detailhandel, service, grønne strukturer og byens rum samt de lokale bydeles karakteristika og arkitektur.
- At fungere som paraply, der optager eksisterende planer og igangværende projekter - samtidig med at den bidrager til at afføde nye planer og projekter.
- At sikre, at hver brik i byen skal kunne udvikle sig selvstændigt, når muligheden byder sig og samtidig skal passes ind i det samlede bybillede.
- At sikre, at arkitekturstrategien og bylivsstrategien udmøntes konkret i den fysiske planlægning.
- At samle op på regler om facader og skilte.

Helhedsplan for Kolding Bymidte

Helhedsplanens kobling mellem strategi og plan

Helhedsplanen for Kolding bymidte er i "planhierarkiet" placeret mellem de overordnede visioner/strategier og de konkrete formelle fysiske planer, som kommuneplan og lokalplaner. Helhedsplanen skal med andre ord udmønte visioner og strategier i konkret fysisk planlægning.

Helhedsplanen har således ikke nogen planjuridisk status. Den skal sikre, at de væsentligste forhold, som skal gennemføres for at implementere strategierne, indgår i de formelle planer, når der formuleres kommuneplanrammer og lokalplanbestemmelser for nye konkrete projekter.

Visionen

Kolding Kommune har vedtaget en vision "Vi designer livet". På den baggrund har de politiske udvalg formuleret en række politikker. Bl.a. skal der sættes stor fokus på bymidten og implementering af de vedtagne strategier.

Arkitekturstrategien

Arkitekturstrategien opstiller en række principper for at sikre kultur- og bymiljøer, sikre facadelinjer, bygningsvolumener mm. Den lægger også vægt på at skabe liv i byrummene.

Bylivsstrategien

Bylivsstrategien lægger stor vægt på at få flere besøgende til bymidten, som opholder sig længere tid i bymidten. Pladsernes anvendelse, markering af vigtige forbindelser og flere boliger i og tæt på bymidten er i fokus.

Kommuneplanen

Kommuneplanen formulerer bl.a. de overordnede rammer for udviklingen af de forskellige områder, helhedsplanen lægger op til en stillingtagen til, hvor skal kommuneplanen sikre boliger, hvor skal evt. parkeringshuse placeres, hvilke stiforbindelser skal sikres, når der kommer nye projekter mm.

Lokalplan/projekt

I de konkrete projekter og lokalplaner gennemføres en detailplanlægning, og der fastsættes bestemmelser om konkret anvendelse, bebyggelsens omfang, parkering og vejadgang mm.

Diagrammet viser hvordan helhedsplanen kobler Kolding Kommunes vision og strategier med den fysiske planlægning

Bylivsstrategien

I 2018 er der opført/planlagt boliger til, at bymidten kan huse 20% flere beboere

I 2018 opholder brugere af bymidten sig 20% længere tid i byen i forhold til i dag

I 2018 er der 20% flere, der bruger bymidten, og 10% flere besøgende på udvalgte steder i forhold til i dag.

Kolding Kommunes bylivsstrategi

Vi designer livet

I Kolding Kommunes vision: "Vi designer livet" lægges bl.a. vægt på, at Kolding skal være design by, og at design skal være synligt i byens rum.

Endvidere lægges vægt på, at udvikle Kolding som videns- og studieby.

Arkitekturstrategien

Koldings strategi for arkitektur sætter fokus på en udvikling, hvor design og bæredygtighed kommer i forreste række.

Karakteren af de eksisterende bysamfund, naturområderne og de særlige landskaber, der kendetegner vores kommune, skal fastholdes, og byudviklingen skal kendetegnes af kvalitetspræget byggeri, der kan bidrage til et bedre liv.

Kolding Kommune vil som rådgiver, myndighed og som bygherre styrke arkitektonisk kvalitet. Og vi vil fremme god arkitektur og godt design som en del af vores profil.

I beskrivelsen af strategiens indsatsområder indgår eksempler og tiltag til opfølgning. Ved at foretage en prioritering af de enkelte tiltag bliver strategien operationel.

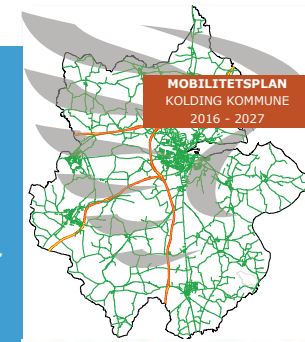
Kolding Kommunes arkitekturstrategi

Mobilitetsplan

Mobilitetsplanen sætter de overordnede rammer for biltrafik, parkering, cykeltrafik og parkering i bl.a. Kolding bymidte

Planen lægger vægt på, at det bliver nemmere at kombinere fx bilen med cykel eller cykel med bus/tog osv.

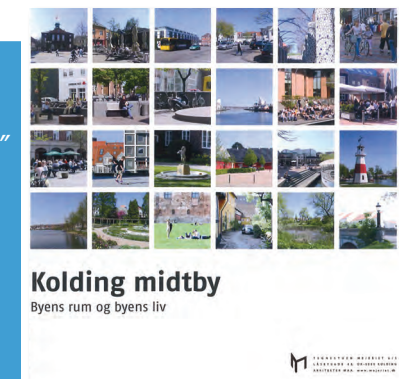

Analysen Byens rum og byens liv

Mejeriets analyse "Byens rum og byens liv" omfatter 23 centrale pladser og passager i Kolding bymidte.

Hver enkelt plads analyseres med styrker og svagheder, og det beskrives hvilke udviklingspotentialer, pladsen har.

I en samlet vurdering tildeles hver plads en sur, neutral eller glad smiley.

Helhedsplan for Kolding del 1

- bymiljø, pladser og forbindelser i bymidten

En sammensat by - funktioner og samspil

Mål

- En større sammenkædning af funktioner og aktiviteter skal styrke bymidtens karakter og identitet. Når vi planlægger for fremtidige anvendelser, skal vi tænke i helheder.
- Bymidten skal aktiveres med ny publikumsrelaterede funktioner som kan skabe varieret byliv - også uden for almindelig åbningstid.
- Kulturinstitutionerne skal styrkes og raffineres med nye tilbud og aktiviteter.
- Der skal skabes gode fysiske rammer for studiemiljøet, således at uddannelserne kan udbygges og videreudvikles.
- Der skal i bymidten skabes plads til nye attraktive byboliger for alle befolkningsgrupper. Dette skal bl.a. ske ved fortætning.
- Fortsætte styrkelsen af åen som en af byens autentiske styrker.
- Styrke sammenhængen mellem inderhavnen og bymidten.

Helhedsplan for Kolding Bymidte

Kolding bymidte skal styrkes og udvikles som en væsentlig del af Kommunens identitet. Den skal fortsat være rammen om et aktivt handels- og kulturliv, men samtidig skal bymidten tjene som et godt og attraktivt boligområde med gode rekreative muligheder. Bymidten skal opleves som en sammenhængende by med interessante byrum, bebyggelser og byfunktioner. Det skal være en god oplevelse at opholde sig og bo i Kolding bymidte - som borger, turist eller handlende. Bymidten skal opfattes som et "oplevelses-anker" beriget med en lang række tilbud af forskellig art - altid på et højt kvalitetsniveau.

En alsidig bymidte

Kolding bymidte er hele kommunens hjerte og den har meget at tilbyde i forhold til handel, uddannelse, historie, kultur, hyggelige gårdrum og grønne områder. Bymidten står alligevel over for en række udfordringer i forhold til, hvordan den skal fremstå fremover.

Nye trends og tendenser præger og udvikler vores byer, lokalsamfund og den måde, vi lever på. Som så mange andre byer oplever Kolding også konsekvenserne af den stigende centralisering af både service og erhverv. Handelslivet forandrer sig, ligesom erhvervsmonstret ændrer sig fra produktion til mere fokus på service og oplevelse, og vores ønsker til og forståelse af byliv forandrer sig. Den fysiske planlægning skal sikre fleksibilitet til disse forandringer.

En større sammenkædning af funktioner og aktiviteter vil styrke bymidtens karakter og identitet. Når vi planlægger for fremtidige arealdisponeringer, skal vi tænke i helheder. Bymidten er som et forgrenet netværk af tråde - der skal holdes sammen for at fastholde byliv og attraktion. Nyt og gammelt skal spille sammen, barrierer skal brydes og naturen skal beskyttes og udnyttes attraktivt.

Bymidten skal opfylde mange behov og ønsker og rummer mange udviklingsmuligheder. Den skal være en attraktion for byens og oplandets borgere, gæster og turister og den er et vigtigt erhvervsudviklingsområde for butikker og byerhverv. Det er vigtigt at skabe et øget samspil mellem forskellige funktioner, aktiviteter og tilbud, så de styrker bymidtens profil og øger dens anvendelsesmuligheder.

Handel og service

Butikker er vigtige forudsætninger for bylivet. Detailhandlen i Kolding bymidte skal betjene kommunens opland, men også tiltrække turister og kunder udefra. Kvaliteten og udvalget i detailhandlen spiller en væsentlig rolle og er afgørende i forhold til byens attraktivitet og for hvad der sker i byens rum.

Handel har traditionelt været et vigtigt bidrag til byens identitet. Kolding har muligheden for at fastholde et inspirerende og intensivt shoppingmiljø med både bredde og specialisering i sammensætning af butikker.

Den økonomiske krise har sat sine spor på detailhandlen, samtidig med at nye byggerier og funktioner ændrer bymidtens balance.

Fremtiden for detailhandlen tegner til, at der sandsynligvis vil blive færre butikker.

Styrkelse af bymidten vil komme til at handle om at lokalisere funktioner, der kan erstatte butikker og fortsat skabe byliv. Det er dog vigtigt, at der arbejdes på at fastholde den centrale del af byen til detailhandelsområde - levende og aktiv i dagtimerne med mulighed for nye aktiviteter i områderne efter butikkernes lukketid. Herudover skal der være mulighed for rotering eller flytning af butikker til mere hensigtsmæssige placeringer med henblik på en vitalisering og styrkelse af bymidtens handelsfunktion.

I Danmark er der en tendens til at vi går mere ud og bruger byen, derfor har service- og kulturtilbud de senere år fået en stadig vigtigere rolle for bymidtens attraktivitet. Sammen med butikkerne udgør særligt restaurationsbranchen og den personlige pleje kernen af de bylivsskabende funktioner. Ligesom butikker lever de af kunder, der kommer ind fra gaden, og kunderne ønsker et større udbud inden de træffer deres valg.

Servicefunktionerne i Kolding supplerer detailhandlen og spiller en central rolle for bylivet. Bymidten har ca. 30 % flere servicefunktioner end butikker, og Kolding bymidte har markant færre tomme lokaler end mange andre bymidter.

Kultur og oplevelse

Kolding har gennem en årrække opbygget en status som kulturby. Kulturlivet er blevet et af konkurrenceparametrene for købstæder i hele landet, hvorfor investering i bestående og nye kulturinstitutioner er af vital betydning for byens fremtid. Kulturinstitutioner på mange niveauer er nødvendige for at byen fortsat kan udvikle sig. Kolding har et stærkt kulturelt fundament inden for både musik og teater, som rummer et stort potentiale for byens rum.

Langs det centrale strøg fra Jernbanegade til Låsbygade ligger byens kulturelle fundament, der ud over Koldinghus, Nicolai, teatre

og bibliotek omfatter musiksteder, restauranter, barer og lignende. Dertil kan der i byen udvikles kulturinstitutioner til det professionelle kulturliv og til amatørkulturen. Der er et vækstlag af unge på det kulturelle område, som er unikt og som rummer et stort potentiale for nye kulturelle tiltag.

Der er rige muligheder for at etablere flere kulturelle attraktioner i bymidten, som kan styrke Kolding som et oplevelsescenter. Kulturlivets styrker kan i højere grad koncentreres og sammenkædes med bylivet, så det kan eksponeres og udfoldes, der hvor folk færdes og mødes.

Uddannelse og Campus

Campusområdet i Kolding er et af de steder, som i fremtiden vil generere liv i bymidten og styrke byens centrum. Her er byens

uddannelsesinstitutioner samlet, og der skal etableres nye muligheder for et aktivt studieliv. Samtidig skal der være fokus på at campusområdet bliver en naturlig del af det centrale Kolding ved at forbindelserne mellem campusområdet og Kolding centrum bliver attraktive og synlige.

Byboliger

Koldings størrelse gør, at byen har en række tilbud og faciliteter, som efterspørges - uddannelse, jobmuligheder, byliv, kultur og nærhed til service. Det er dog kendetegnende for byen, at der er relativt få boliger i bymidten.

Byboliger er attraktive for alle aldersgrupper, der gerne vil bo centralt. Boliger til en varieret befolkningsgruppe i og omkring bymidten bidrager samtidig til mere variation i bylivet. Mennesker skaber byliv - de unge bruger byen på nye måder, de ældre er

Figur 3 - Byens kulturelle fundament - kulturaksen

meget aktive brugere af kultur- og fritidstilbud, og børnefamilierne skaber liv på pladser og i grønne områder. Vi skal have fokus på at få etableret flere boliger centralt i byen - til mennesker, der er forskellige steder i livet og har forskellige behov og ønsker i forhold til at leve i byen.

Med campusområdet i Kolding bymidte vil der blive en væsentlig tilgang af nye studerende til de forskellige uddannelsesinstitutioner. Studiemiljøet og studielivet i og omkring det nye campusområde har stor betydning for tiltrækningen af studerende. Nye boliger til studerende skal derfor placeres i umiddelbar nærhed af den centrale bymidte og campusområdet.

Byens møde med åen ved Sønderbro

De unge bidrager til byens liv, uanset åbningstid og er et vigtig satsningsområde for at opretholde byens befolkningstal. De bringer liv og kulør til byen og viser nye måder at bruge byens rum på. Men de skal også have lyst til at blive i Kolding efter endt studietid.

Tilsvarende forventes der - som følge af sygehusets udbygning til akutsygehus - en markant tilflytning af sygehusets ansatte til Kolding by. Med udbygningen tilføres byen en række specialiserede arbejdspladser i både høj-, lav- og mellemindkomstgruppe. Disse grupper vil efterspørge et varieret boligudbud. Nye boliger i nærhed til sygehuset skal matche indkomstgrupperne, så der sikres både mindre lejeboliger, familieboliger og mere eksklusive boliger.

For at skabe den nødvendige plads til nye boligbebyggelser i bymidten vil det langt hen ad vejen være nødvendigt med omdannelse og fornyelse af den eksisterende bebyggelse.

Omdannelse skal ikke bare give nye boliger, men skal også tilføre byen nye rekreative områder og bygge på områdets historie og egenart, eller appellere til målgrupper med særlige interesser, ønsker til boform eller lignende.

Grønne områder

Naturgrundlaget i hver by er unik og samtidig en attraktionsværdi og et parameter indkøbscentre ikke kan tilbyde.

Rygraden i Koldings grønne struktur udgøres først og fremmest af de åbne arealer langs Kolding Å og af Marienlundskoven nordøst for bymidten.

I kraft af Kolding Å's løb gennem byen kommer naturen langt ind i gennem bymidten - fra ådalen mod vest til fjorden mod øst. Denne nærhed til naturen skal vi forstå at udnytte og forstærke i den kommende planlægning.

Inden for bymidtens afgrænsning findes mange grønne parkanlæg, der er forskellige med hver deres særlige karakter. Området omkring Slotssøen er bymidtens særlige rekreative område. Her ligger Koldinghus/Staldgården med tilknytning til det primære centerområde. Vifdam anlægget, Sct. Jørgens Have, Kærlighedsstien ved Slotssøen, Slotsbanken samt byparkerne udgør tilsammen en bred vifte af grønne områder i byen.

Åens forløb gennem byen er markant og gennem de senere år er der anlagt stiforbindelser og mindre pladser langs åen. Stiforbindelserne skal udbygges, så åen i højere grad fungerer som et rekreativt område, der strækker sig gennem bymidten.

De grønne områder i Kolding bymidte øger attraktionsværdien og skaber et godt rekreativt grundlag for etablering af flere nye boliger centralt i byen.

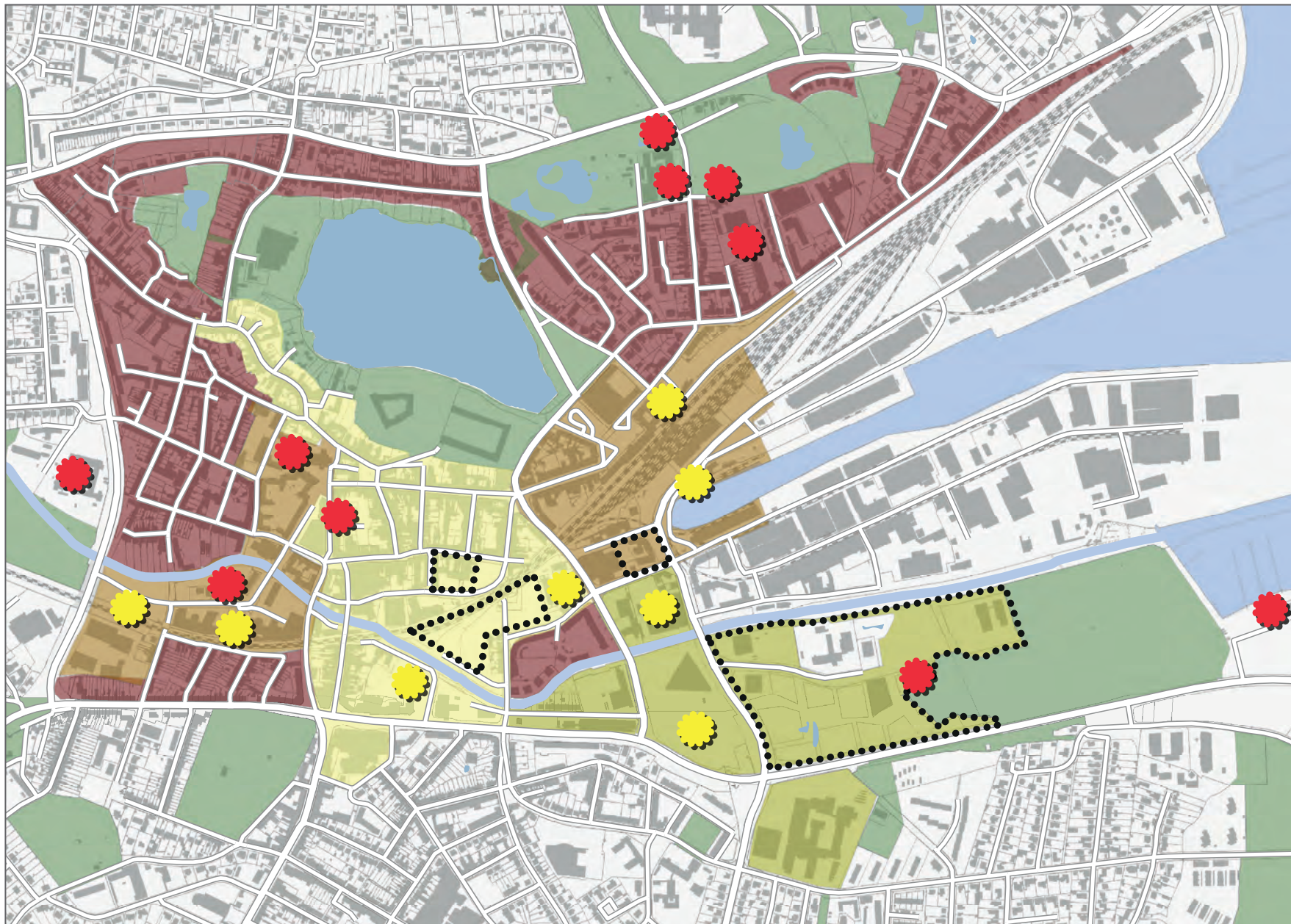
Byens disponering

Den egentlige bymidte afgrænses mod nord af Ndr. Ringvej, mod øst af Kolding Fjord, mod syd af Tøndervej, Sydbanegade og Skamlingvejen og mod vest af Vestre Ringgade. Bymidten består af en række vidt forskellige kvarterer fra havneområdet mod øst over bykernen med dens blanding af funktioner til kvarterer mod nord og vest med overvejende boliganvendelse.

Bymidten har mod nord, øst og vest koblinger til de omliggende grønne og blå områder - Marienlundskoven, Kolding Fjord og Kolding ådal. Det er områder, som er vigtige at skabe sammenhæng med i forbindelse med planlægning af de centrale byområder.

Som grundlag for den kommende planlægning lægges der op til en opdeling af bymidteområdet i 5 delområder med henblik på en definition af den fremtidige anvendelsesstruktur. Dette giver mulighed for at angive, hvorledes og til hvilke formål områderne primært

- Primært bycenter
- Sekundært bycenter
- Campusområde
- Boligområde
- Grønt område
- Mulig boligfortætning
- Nye bycenterfunktioner
- Planlagte områder - endnu ikke udbyggede

Figur 4 - Oversigt - anvendelse og nye muligheder

ønskes udviklet. Hermed skabes et grundlag for en fastholdelse og videreudvikling af byens præg og identitet.

Den centrale del af bymidten skal fastholdes til center for handel, kultur, offentlig- og privat service og boliger. Den opdeles i det primære og det sekundære cityområde.

De 5 funktionsområder er følgende:

- Primært cityområde
- Sekundært cityområde
- Campusområde
- Boligområde
- Grønt område

Primært cityområde

Det primære cityområde omfatter den egentlige bykerne, som først og fremmest er kendetegnet ved at være center for handel.

Området er afgrænset mod nord af Koldinghus, mod øst af Buen, mod syd af Sydbanegade og mod vest af Bredgade. Dette område skal fremover være orienteret omkring funktioner som udvalgswarebutikker, restauranter, cafeer, underholdning, serviceerhverv og boliger. Det er vigtigt at skabe rammen om et aktivt og pulserende byliv, hvor der både i dag- og aften timerne er basis for aktivitet. I området findes i dag de væsentligste strøggader og det største udbud af detailhandelsbutikker. Dette skal fastholdes med mulighed for nye bycenterfunktioner inden for kultur, handel, erhverv, boliger og lignende.

På arealerne ved Holmsminde og Riberdyb er der mulighed for at planlægge for et nyt samlet byområde orienteret ud mod Kolding Å. Her kan placeres blandede byfunktioner - herunder særlig store udvalgswarebutikker på over 2.000 m².

Mindre servicevirksomheder skal kunne placeres i bykernen for at bevare centralt beliggende arbejdspladser og imødekomme den stigende efterspørgsel på service. Det skal dog tilstræbes, at større administrationsarealer lægges uden for det primære cityområde.

Nye boliger kan ved fortætning indrettes som planlagt ved Klostergården og ved huludfyldning i Bredgade (ved Borchs Gård). Herudover kan der på sigt indrettes boliger i eksisterende offentlige bygninger på Skolegade og Bredgade ved udflytning af kommunale funktioner.

Sekundært cityområde

Det sekundære cityområde ligger som en randzone omkring det primære cityområde og omfatter Ålegården/Vestergade/Skolegade og Banegårdsområdet. Området fastlægges til funktioner inden for kultur, privat og offentlig service og boliger. Der kan ligeledes tillades nye butiksfunktioner, men det skal ske efter en nærmere vurdering af placering og indpasning.

Det primære cityområde ved Akseltorv

Området ved Svietorv

Godset ved Jens Holms Vej

Ålegården/Ny Vestergade/Skolegade

Området omkring Ålegården er præget af en del offentlige og private servicebygninger. Det er ønsket at fastholde og udbygge området til serviceorienterede funktioner. Dog kan der ved Ålegården etableres boliger på arealer ud mod åen. Ny Vestergade- og Skolegade fastholdes til mere blandede funktioner såsom kultur, service og boliger. Herudover kan der tillades indretning af restauranter efter en nærmere vurdering af funktionens indpasning og dens koncept.

Banegårdsområdet/Inderhavnen

Nord for busterminalen ved Kolding Banegård vil der på sigt være mulighed for inddragelse af den gamle posthusbygning med henblik på nye byfunktioner på arealer mellem Mazantigade og jernbanen. I den forbindelse kan det blive aktuelt at etablere nye parkeringsfaciliteter i konstruktion samt en sti- og cykelbro over banen.

På arealerne syd for Godset åbnes muligheder for etablering af byfunktioner - herunder restauranter, cafeer og lignende.

Boliger

Områderne i bymidteperiferien er udprægede boligområder og fastholdes som sådanne. Det udelukker dog ikke, at andre funktioner kan placeres i områderne, forudsat de ikke dominerer eller generer.

Uddannelsesområde (Campus)

Området ved Skamlingvejen, Buen, Østerbrogade og Åparken er Koldings campusområde til uddannelses- og erhvervsområde. Der kan i området etableres boliger og erhvervsfunktioner. Det er tanken at skabe et attraktivt og sammenhængende område, hvor nye og gamle uddannelsesinstitutioner kan etableres i samspil med erhverv og boliger i tilknytning til Design City.

I forbindelse med opførelse af Syddansk Universitet syd for Kolding Å er der lagt op til en samling af uddannelser omkring åen. For Gimbelgrunden nord for åen er der udarbejdet en marsterplan for omdannelse med ungdomsboliger og flere uddannelsesinstitutioner.

SDU - campus syd for Kolding Å

En fast struktur - form og bebyggelse

Mål

- *Helhedskarakteren skal understreges og fornyelse og omdannelse skal ske i respekt for den historiske bykerne, de eksisterende byrum og bygningsstrukturen.*
- *Strukturen skal sikres med bebyggelse, der understreger gaderum og pladسدannelser.*
- *Der skal være plads til nyt byggeri, som udtrykker sin egen tids arkitektur afstemt med omliggende byggeri.*
- *Der skal planlægges for fremtidigt byrumsinventar, som understøtter ét samlet billede - herunder belysning, bænke, cykelparkering o.s.v.*
- *Der skal udarbejdes konkrete retningslinjer for nyt byggeri i de enkelte bykvarterer med fastlæggelse af maksimale højder til sikring af byens skala.*

Helhedsplan for Kolding Bymidte

Byggeri og omdannelse skal ske i respekt for de eksisterende byrum og bygningsstrukturen. Nyt og gammelt skal spille sammen, og vi vil sikre arkitektonisk harmoni. Helhedskarakteren skal understreges i gader og på torve og pladser ved bevidst valg af materialer, belægning, møblering, beplantning, skiltning og belysning

Koldings bystruktur

Koldings middelalderlige, klokkeformede byplan er grundlaget for Koldings bystruktur og sætter stadig i dag sit stærke præg på den centrale bymidte.

Det middelalderlige byområde afgrænses mod nord af slotsbanken, mod syd af åen, mod øst af Slotsgade/Klostergade og mod vest af Skolegade. Byens vigtigste gader var oprindeligt de nuværende Torvegade, Østergade, (Ny) Vestergade, Slotsgade, Rendebanen, Helligkorsgade, Søndergade og Brostræde.

Disse gader har i dag stort set det samme forløb som oprindeligt. Gadeplanen i den gamle bydel er dog blevet ændret ved forskellige vejgennemføringer. I den sydvestlige del af den gamle bykerne er der i nyere tid foretaget nogle store omdisponeringer. Bredgades gennembrud i Vestergade/Østergade-karréen i 1943 lagde grunden for en række store totalsaneringer. Kvarteret omkring Sct. Nicolai Kirke er endnu præget af disse rydninger i den vestlige og sydlige del.

Størstedelen af bebyggelsen i det middelalderlige byområde består af en randbebyggelse på 2-3 etager. De mange bygninger fra slutningen af 1800-tallet afspejler den betydning, industrialismen fik for byens udvikling. Den tids nybyggeri medførte en omfattende

Figur 5 - Perspektiv af bystrukturen 1586 (Kilde Branius og Hogenberg)

fornyelse af hele bygningsmassen i den gamle bykerne, hvilket betød, at der i dag kun er bevaret ganske få bygninger fra før midten af 1800-tallet.

De enkelte huse i Koldings centrale bymidte er meget forskellige, men de bindes sammen af den middelalderlige gadestruktur, som i sin helhed skal søges bevaret. For at sikre helhedsbilledet skal fornyelse i byen ske i respekt for det bestående gadeforløb og de bestående bebyggelsesstrukturer.

Bebyggelsens nuværende karakter

Låsbygade/det centrale byområde

Bebyggelsen i bykernen er præget af stor bygningsmæssig variation med en bebyggelse på 2-3 etager - enkelte steder 4 etager. Hvert enkelt hus er opført individuelt med sit specielle særpræg. Bebyggelsen indgår dog i en harmonisk sammenhængende randbebyggelse (karréer), som skaber en harmonisk bymæssig ramme om gade- og byrum.

Låsbygade har oprindeligt fungeret som byens indfaldsvej fra vest og blev frem til 1870'erne betragtet som byens vigtigste handelsgade. Med jernbanestationens placering i den østlige del af byen rykkede handelscentret imidlertid mod øst til jernbanegade og Østergade. Låsbygade har fortsat en vigtig rolle med mindre butikker, cafeer, restauranter og boliger dør om dør. Bebyggelsen langs gaden fremstår som en sammenhængende randbebyggelse i 2½-3½ etager.

Slotsområdet/Kolding Å

Slotsområdet er bykernens rekreative område. Her ligger Koldinghus/Staldgården med direkte tilknytning til bykernens handelsstrøg. Handelsstrøgene løber parallelt med Kolding Å, som strækker sig gennem byen fra ådalen i vest til fjorden i øst. Åen dannede tidligere grænsen mellem kongeriget og hertugdømmerne.

Kolding Ås identitet som et grønt forløb gennem byen frem til fjorden skal forstærkes, som det er formuleret i "Helhedsstrategi for Kolding Å" fra 2010. Der er de senere år skabt en række å-steder langs åen indrettet til hvil, leg eller blot som oplevelse. I forbindelse med ny bebyggelse skal der tages højde for punktnedslag med oplevelser og ophold langs åen.

Katrinegade/Skolegade

Byområdet er den første større bydel uden for den centrale bydel og blev anlagt i slutningen af forrige århundrede. Kvarterets bebyggelse består stort set af en sammenhængende randbebyggelse med små 1½- og 2½-etagers ejendomme. Der findes 2 store markante byggerier i området - Realskolen og Socialforvaltningen,

som begge er opført som skolebygninger. Herudover ligger Nicolai komplekset som et vigtigt kulturcenter i byen. Området omkring Nicolai har en åben karakter ud mod Katrinegade og Skolegade.

Tøndervej/Warmingsgade

De sammenbyggede bykarreer, som præger bebyggelserne i den centrale bymidte, går igen ved Tøndervej og Warmingsgade. Kvarteret er et typisk brokvarter med karréer, som består af en tæt boligbebyggelse i randen og mindre bebyggelse inde i karréerne. Størstedelen af bebyggelsen udgøres af en 1½-2½ etagers sammenhængende randbebyggelse.

Søgade/Dyrehavegårdsvej

I den nordlige del af bymidten - ved Vifdam, Søgade og Dyrehave-

gårdsvej - er der tale om mere fritliggende bebyggelse, bestående af større udlejningsejendomme og villabebyggelse i 1½-2½ etager. Bebyggelsen ligger med ensartede facadelinjer og fremtræder som en form for åben randbebyggelse i gadeplan.

Byens ansigter

Kolding bymidte omfatter et fysisk afgrænset område i den centrale del af Kolding. Denne bykerne rummer en række forskellige bymiljøer i form af forbundne gaderum, gadeforløb og pladsrum, som har forskellige karakteristika (se figur 7 næste side).

Handelsområdet (gul) er i dag et område, der markeres af et gågadenet i ensartet belægning. Området er karakteriseret ved korte og tætte gadeforløb, hvor hovedparten af arealerne i stueetagen

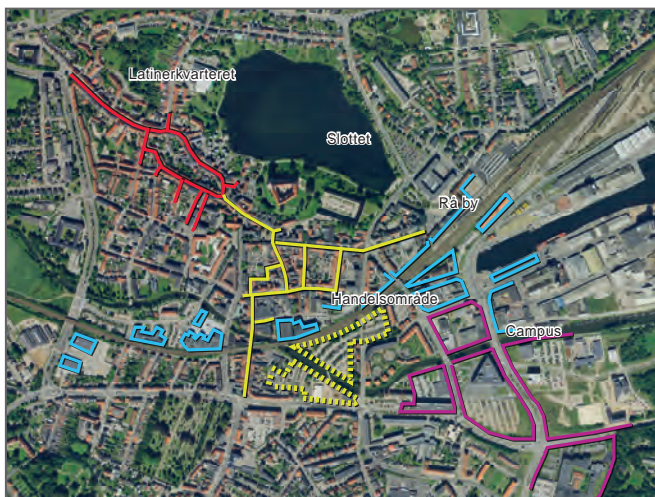

Figur 6 - Struktur med eksisterende bebyggelse

anvendes til butiksformål. Strækningen mellem Akseltorv og Søndertorv via Østergade og Helligkorsgade har den største koncentration af detailhandel. Her er mange specialbutikker i forholdsvis små butiksenheder. I den sydvestlige del af handelsområdet, omkring Ribberdyb og Holmsminde, er der i dag store parkeringsarealer, der anvendes af både handlende og besøgende.

Arealerne ud til åen fremtræder som byens bagside og det er ønsket på sigt at planlægge for et nyt byområde. Området skal således udbygges med nye byfunktioner og omfatte både butikker, boliger, erhverv og offentlig service. Med adgang til de eksisterende strøggader skal området kunne supplere og understøtte den historiske del af handelsområdet.

Latinerkvarteret (rød) har sit hjerte i det centralt beliggende Nicolai kompleks ved Skolegade - Koldings kulturelle og kreative legeplads for børn og voksne. Låsbygade er ryggraden i kvarteret, og gaden repræsenterer områdets mangfoldighed med sin særlige blanding af butikker, restauranter, værtshuse, gallerier og boliger. De snoede gadeforløb, de ældre byhuse med boliger og blandet erhverv samt nærheden til slotsområdet gør området til et særegent kulturmiljø, som ønskes bevaret.

Figur 7 - Bymidstens særlige bymiljøer (ansigter)

Campusområdet (lyserød) udgår fra Syddansk Universitets nye campus i Kolding med naboerne Designskolen Kolding, International Business College og Kolding Kommunes Uddannelsescenter, Kolding VUC og HF. På arealerne mellem Sdr. Havnegade og Kolding Å planlægges en udbygning af campusområdet med en første etape, der omfatter etablering af International Business Academy og ungdomsboliger. I en senere etape vil der være mulighed for etablering af endnu en stor uddannelsesinstitution langs åen. Der er udarbejdet masterplan for områdets fremtidige udformning.

Udviklingen af et åbent campusområde, som binder uddannelse, erhverv og byliv sammen, bliver en central udfordring i de kommende år. Det forventes i løbet af få år, at der med de mange uddannelser vil komme mange nye brugere og aktører til byen. Kolding Å er en rekreativ attraktion for området og åløbet kan bidrage til at forbinde campus med den øvrige bymidte.

Slotsområdet er bymidtens historiske udgangspunkt. Koldinghus, Slotssøen og de grønne arealer har stor rekreativ, kulturel og historisk værdi for Kolding. Området er dels et centralt mål for turister, dels et vigtigt grønt aktivitetsområde for Koldings borgere. Desuden danner stedet ramme om mange forskelligartede arrangementer, særligt om sommeren. Der er en central udfordring i at skabe en bedre forbindelse mellem slotsområdet og den øvrige bymidte.

Den rå by (blå) er betegnelsen for en spredt del af byen, der særligt koncentrerer sig i et bånd langs jernbanen fra stationsområdet og havnen mod øst til Vestre Ringgade mod vest. Jernbanen har gennem tiden dannet en barriere midt gennem bymidten. Dette har vanskeliggjort en mere sammenhængende karrébebyggelse.

Bebyggelsen fletter sig ind i den omliggende by og har en meget åben karakter med mere eller mindre diffuse byrum, hvilket giver områderne en vis "rå" fremtræden. Flere af bygningerne har en vigtig funktionel betydning i bybilledet - enten af kulturel eller servicemæssig karakter. Der er således en del borgere, der benytter sig af funktionerne.

Jernbanen igennem byen

Imens der i de seneste år har været fokus på forbindelse over Kolding Å er arealer omkring jernbanen stadig svære at forbinde - både fysisk og visuelt. Flere steder er der broer og tunneler, som skaber forbindelse på tværs, men der er stadig store udfordringer omkring forbindelserne og de visuelle sammenhænge.

Jernbanegadeområdet, stationsområdet og Inderhavnen forventes de kommende år at blive et vigtigt område for omdannelse og fornyelse.

Den gamle chokoladefabrik ved Klostergården er renoveret og danner ryg mod jernbanen

Bygninger og facadelinjer

Tidligere var interessen for bevaring overvejende knyttet til enkelte huse af særlig arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi. I fremtiden bør helhederne i højere grad prioriteres. Helhed og sammenhæng kan sikre særlige byarkitektoniske kvaliteter uden at husene i sig selv er værdifulde. Derfor skal der lægges særlig vægt på styrkelse af den karakteristiske bebyggelsesstruktur i bymidten.

Generelt skal byggeri i bymidten være af høj kvalitet, men der kan være varierede krav til udformning og højder alt efter hvor i bymidten, man vil bygge. Samtidig skal det dog respektere og tilpasse sig omkringliggende byggeri på en række punkter - herunder i forhold til facadeflugt og proportioneringer.

Bebyggelsen i bykernen er præget af en homogen bebyggelsesstruktur med bygninger i 2-3 etager. Bebyggelsen indgår i en harmonisk sammenhængende randbebyggelse (karréer), som skaber en smuk bymæssig ramme om gade- og byrum. I den østlige del af byområdet ved Banegården, Havnen og Campusområdet brydes denne struktur med højere bebyggelse op til 7 etager.

Det karakteristiske bybillede ønskes bevaret og styrket med videreførelse af strukturen - i den centrale bykerne, Katrinegadekvarteret og Tøndervej kvarteret med randbebyggelser og klart definerede gadeforløb. I boligområderne nord og øst for Slotssøen lægges der op til en mere opbrudt bebyggelse. Langs Kolding Å skal bebyggelsesstrukturen være åben, således at oplevelsen af åforløbet ikke bliver domineret af en massiv mur af bebyggelse.

Ny bebyggelse skal kunne udformes som nyt moderne byggeri, der udtrykker sin egen tids arkitektur - dog afstemt med omkringliggende byggeri. Når der bygges op til eller i et miljø med mange bevarelsesværdige bygninger skal nyt byggeri indpasses hensynsfuldt.

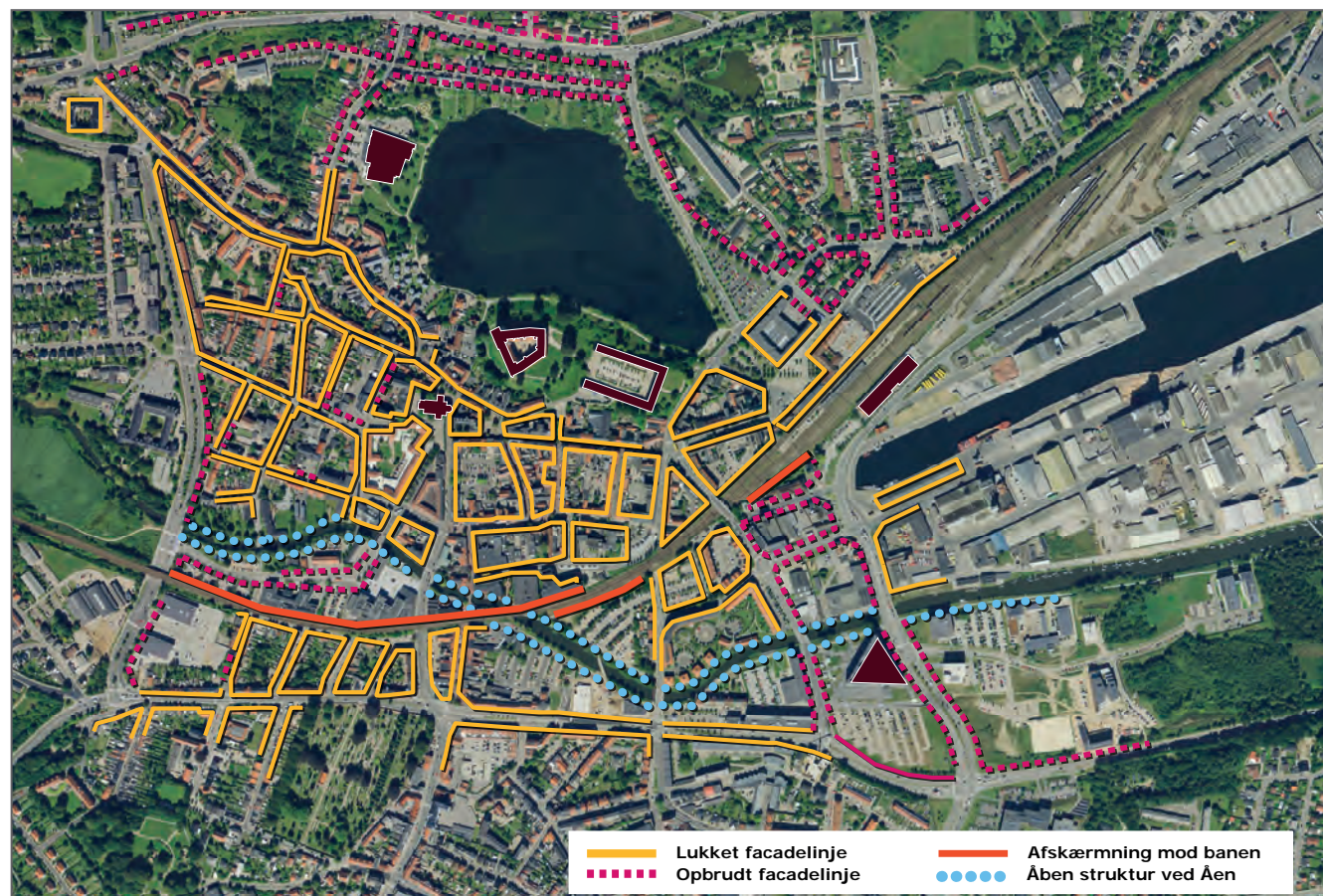
Særligt i campusområdet og ved havnen findes potentialer for at tilføre byen nye bygningsmæssige kvaliteter ved højere byggeri, der i samspil med SDU's bygning kan give byen en ny arkitektonisk profil og understøtte byens identitet.

Udfordringerne

Gennem tiden har udviklingen bevirket, at byen flere steder vender bagsiden mod åen. Store og åbne parkeringsarealer lukker af for en attraktiv og bymæssig udnyttelse af den fine åforløb. Der er flere steder behov for en bearbejdning af de mellemliggende byrum - særligt ved Holmsminde og Riberdyb, hvor der i fremtiden ønskes en byfortætning.

Jernbanen skærer sig midt gennem den centrale bymidte. Dette er umiddelbart en barriere for en fysisk og visuel sammenkædning

af den centrale og den sydlige bymidte. Flere passager over eller under banen er dog med til, at skabe sammenhæng på tværs. I det omfang det er muligt skal disse passager udbygges. Den største udfordring i forhold til banen er imidlertid støjen i forhold til de omliggende byfunktioner. Der skal derfor i den kommende planlægning tages højde for, at ny bebyggelse kan fungere som en form for støjafskærmning. På dele af banestrækningen ligger der allerede afskærmende bebyggelser, men ved Klostergården, Holmsminde og Inderhavnen findes der i dag store åbne strækninger.

Figur 8 - Signaturen viser hvorledes facadelinjerne skal være for nybyggeri langs gader, jernbane og Kolding Å

Gode byrum - en invitation til byliv

Mål

- Der skal være fokus på pladsernes individuelle forskellighed og modtagelighed for aktiviteter eller ro og refleksion.
- Eventkulturen er en del af byens liv, og byens rum skal være til rådighed til dette.
- Der skal være fokus på lys, belægnings, vægge, åbne porte og det at opleve trykthed - også når det er mørkt.
- Pladserne ved Borchs Gård, Klostergården, Nicolai kulturcenter, Nytorv og Vestergade skal kunne indrettes med midlertidige anlæg.
- Der skal være fokus på at forstærke eksisterende byrum".

Helhedsplan for Kolding Bymidte

Kolding Kommune vil understøtte og tiltrække nye aktiviteter til byens rum, der supplerer og nytænker eksisterende tilbud. De mange byrum skal vurderes nærmere og om nødvendigt tilføres nye rammer og funktioner med baggrund i de kvaliteter og muligheder, som byrummet åbner op for.

Gode byrum inviterer til byliv

Bylivet er i stadig forandring med nye former for rekreation og udfoldelse, og byens offentlige rum får større og større betydning fordi danskerne er blevet bedre til at gå ud. I dag er byerne, og specielt bymidterne, forbundet med at man aktivt opsøger oplevelser og service.

For at skabe byliv må man derfor i dag skabe byrum, der appellerer til at man bruger dem og har lyst til at bevæge sig for at komme til dem. De gode byrum skaber en ramme om et byliv, hvor mennesker mødes på tværs af alder og interesser, hvor der er aktivitet og mangfoldighed. Torve, pladser og handeleggader giver variation og plads til et aktivt og spændende liv i bymidten. Udfoldelsesmulighederne varierer fra byrum til byrum og der skal være byrum til ophold, leg, fordybelse og ro.

Byliv er meget mere end de fysiske rammer man stiller til rådighed for byens borgere og besøgende. Bylivet er i høj grad, hvad disse rammer stimulerer og bruges til. Man kan ikke forvente, at alle byens rum fyldes med liv på almindelige hverdage. Over døgnet, ugen og året vil der være forskellige aktiviteter i byens rum. Alt efter hvor byrummet ligger og hvad byrummets indretning muliggør. Et godt og gennemtænkt samspil mellem bymidtens eksisterende

og kommende funktioner er afgørende. Både det enkelte steds type, funktioner og kontekst skal overvejes, for at opnå den størst mulige effekt.

De væsentlige og centrale byrum er forbundet med gaderum, der stort set er bilfri og dermed venlige overfor bløde trafikanter. Gågadenettet har mange forgreninger, der åbner op for variation i byoplevelsen.

Ud over de veldefinerede og markante byrum findes store arealer forbeholdt parkering og trafik, mens andre er mindre, uudnyttede og ligger som 'gemte skatte'.

Forskellighed og identitet

Torve og pladser giver variation og plads til et aktivt og spændende liv i bymidten. Det samme gør de gadestrækninger, der kan opleves som rum i byen.

Bymidten i Kolding er sammensat af forskellige typer byrum - pladser, torve og passager - som benyttes på forskellig måde og har forskellig "finish". Nogle steder passeres blot, andre steder inviteres til, at man slår sig ned - rummene er til forskellige aktiviteter og gøremål.

Byrumstyper:

- Byrum til ophold og oplevelser
- Byrum til butiksfunktioner - gågader/handelsstrøg
- Stifærdige byrum - lommeparker
- Boligens byrum
- Byrum ved vandet - åen og havnen

Byrummene er ikke kun de definerede pladser og den lille oase i byens centrum. Det er også de skæve steder - hjørnerne, hullerne mellem husene, en byggetomt, et område ved Kolding Å eller Kolding Havn. Der er behov for både de aktive byrum og de mere stilfærdige små oaser.

De "stille" byrum er steder til eftertanke og ro - steder af mere rolig karakter, hvor der er mulighed for øjeblikke til eftertanke og refleksion. Her findes et lavt aktivitetsniveau og lav puls. Det er eksempelvis små pladser i periferien af de store samlende fællesrum, parker, kvarterspladser, lommeparker - små oaser midt i byen, evt. som del af de grønne forbindelser eller gårdrum bag bebyggelse med beplantning, afskærmning, tilgængelighed og siddemuligheder. De "aktive" byrum er de hvor der findes handel, restaurationer, cafeer eller hvor der arrangeres faste eller midlertidige events, mar-

En smøge bag ved Borgerhuset

keder eller andre aktiviteter - ugentlige eller årstidsbestemte (fx. forår, høst, jul). Eventkulturen er blevet en del af byens liv, og byens rum skal være til rådighed. Gode byrum er en vigtig inspiration for både organiserede og uorganiserede begivenheder. Byens rum skal således i høj grad fungerer som scener for forskellige former for underholdning - teater, musik, gøgl, optog, demonstrationer, udendørs udstillinger.

Flere og flere bruger det offentlige rum til motion og bevægelse under selvorganiserede og mere frie former. Dette giver øget fokus på anvendelse af byrum til fysisk udfoldelse ved etablering af enten midlertidige eller permanente anlæg. Bevægelse kan være spontan og opstå i nuet, hvor mulighederne er til stede, eller bevægelse kan være planlagt og organiseret. Rum som i perioder har én funktion og i andre perioder en anden - eksempelvis en parkeringsplads i ugens 5 hverdage - en markedsplads i weekenden. Fysiske tiltag, der kan tilføjes og justeres i forhold til anvendelsen af byrummene er f.eks. scener, overdækninger, kunstinstallationer mv.

Byens rum

De ældste byrum i Kolding bymidte er pladserne Akseltorv og Nicolai Plads, hvor henholdsvis rådhus og kirke ligger. Herudover er der en del nyere byrum, der er opstået i forbindelse med tidligere byomdannelse.

Flere af pladserne fungerer som møde- og opholdssteder, og danner ramme om forskellige arrangementer i byen. Pladserne forbindes af byens 2 største handelsstrøg. Fra øst mod vest strækningen Jernbanegade/Adelgade og fra nord mod syd Østergade/Helligkorsgade/Søndergade.

En af de særlige kvaliteter i Kolding er åstederne langs Kolding Å og de mange mindre passager og overgange mellem byens gader og gårdrum. Disse passager styrker forbindelserne i byen. Det er vigtigt at fremhæve og bevare spor, der leder til de "hemmelige" byrum. Bevare de overraskelser, der opstår, når man træder ind i eksempelvis de mere lukkede rum.

Udfordringerne

Et rigtig godt byrum kan altid kendes på at mange vælger at afbryde deres gøremål eller gåtur for at standse op, slå sig ned, nyde tilværelsen, byrummet og de andre mennesker. Gode betingelser for gåtrafikken og livet til fods samt muligheden for ophold, pauser og oplevelser er nøglen til etablering af et attraktivt og levende byrum.

Kvaliteterne i byens rum skal øges, så der skabes de bedste rammer for brugen af rummene. Pladsernes identitet skal forstærkes og forskellighederne understreges med varierede stemninger og karakterer. Der skal i udformningen af byrummene tages højde for det nordiske klima med årstidernes skiftet og dertil vekslende brug af byens rum. Et byrum vil aldrig have den samme intensitet i aktiviteter over et døgn, en uge, et år, og skal derfor have en grad af fleksibilitet, hvor det vil kunne tåle at stå tomt i nogle perioder og være meget aktivt i andre perioder.

Et hjørne i Borchs Gård

Markante byrum:

1. Banegårdspladsen
2. Akseltorv
3. Nicolai Plads/Vestertorv
4. Låsbybanke
5. Søndertorv

Passager og overgange:

6. Jernbanegade (ved Mungo Park)
7. AL Passagen
8. Lille Torv
9. Den Spanske Trappe
10. Rendebanen
11. Nicolai Kulturcenter
12. Haven bag Borgerhuset
13. I. P. Jensens Plads
14. Søndergade

Nyere byrum:

15. Borchs Gård
16. Klostergårdsområdet
17. Nytorv
18. Ny Vestergade

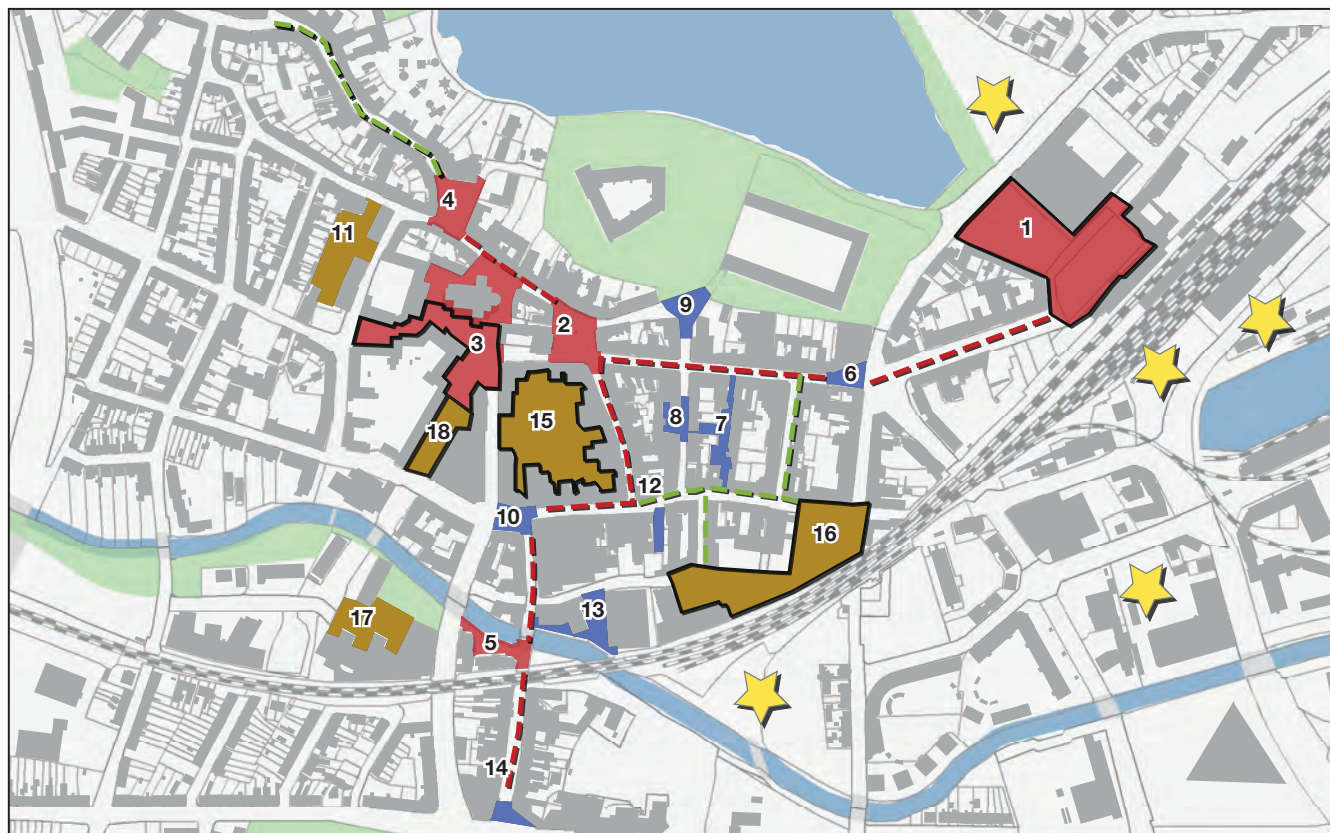
- Byrum med potentiale for omdannelse
- Markante byrum
- Passager og overgange
- Multifunktionelle byrum
- ★ Åsteder
- ★ Fremtidige nye byrumsdannelser
- - Primære gadestrækninger
- - Sekundære gadestrækninger

Traditionelt er planlægningen af nye byrum startet med placeringen af bygninger og funktioner. Mellem bygningerne er byrummene opstået, og ofte ligger de store mellemrum øde hen. Den sædvanlige funktionalistiske bebyggelsemetode har således været: Først huse, så rum - og så måske lidt byliv, hvis det kan opstå af sig selv.

Planlægningsprocessen bør i dagens situation vendes om og starte med bylivet. Således kan man indarbejde bylivet og de sociale aspekter i planlægningen meget tidligere, end man normalt ville gøre. I fornyelsen af de eksisterende byområder skal der derfor være fokus på en bredere indsats overfor skabelsen af byrum, som kan virke som katalysator for bylivet.

Byrumskategorierne

I bymidten er identificeret 18 byrum af forskellig karakter. De spænder over markante ældre byrum, passager og overgangszoner til nyere byrum. Byrummene har hver især en vigtig rolle i det samlede bybillede og har betydning for oplevelsen igennem byen. De enkelte byrums kvaliteter og forskelligheder skal styrkes med et mere varieret udbud af attraktioner og begivenheder. For nogle byrum kræves meget få eller ingen tiltag for at styrke karakteren, mens der for andre kræves egentlige omlægninger og tilføjelser af helt nye funktioner.

Figur 9 - Byens rum - forskellige karakterer og muligheder

Potentiale for omdannelser

Banegårdsområdet

Koldings banegård ligger i bymidtens periferi, og banegårdsområdet fungerer i dag som knudepunkt for al tog- og bustrafik. Banegårdspladsen, som tilbage i 1989 blev omlagt med ny belægning, er et af byens vigtigste ankomststeder. Nærheden til Slotssøen er imidlertid svær at få øje på, når man træder ud af stationsbygningen, hvor dæmningen med Fredericiagade ligger i vejen for et ellers smukt kig ud over søen og op til Koldinghus. På sigt er der et potentiale for en omlægning af pladsen med mulighed for inddragelse af parkeringsarealet "Sneglen", således at der kommer visuel sammenhæng med Slotssøen.

Klostergårdsområdet

Området omkring Klostergården som ligger i tilknytning til gågadenettet har igennem mange år trængt til en opgradering. Stedet har længe haft en uindbydende bagsidekarakter. Med flytningen af busterminalen og med den fine renovering af Idrætsbygningen, skateranlægget og det fremtidige boligbyggeri på Klostergården er der skabt gode rammer for en omdannelse af det mellemliggende byrum. En omdannelse af byrummet skal medvirke til at binde det meget diffuse område sammen omkring de forskelligartede funktioner og gågaden, busgaden, cykelruten og tunnelforbindelsen.

Nicolai Kirkeplads

Sct. Nicolai kirke ligger i den ældre del af bykernen og grænser mod nord op til Adelgade og mod syd til Vestertorv. Pladsen har en fin og ensartet belægning og fremtræder som et harmonisk roligt område. Der er dog behov for at få skabt en mere synlig forbindelse fra Jernbanegade over pladsen til Sviertorv og videre til Nicolai komplekset. Derfor er det et potentiale for en bearbejdning af området.

Borchs Gård

Borchs Gård er en af byens centrale pladser, og den er meget vanskelig at se bort fra som parkeringsmulighed for gågaderne. Det har dog i mange år været et ønske at omdanne pladsen, så den ud over parkering kan anvendes til forskellige events - herunder koncerter, markeder og kulturelle arrangementer. Området

fremtræder meget rodet og uskønt og bør søges omdannet på en måde, hvor belægningen i højere grad signalerer en sammenhæng i byrummet. Byrummet kan i hverdagen anvendes til parkering og ved særlige anledninger og uden for spidsbelastningstidspunkterne anvendes til andre funktioner.

Passager og overgange

I det centrale, fodgængervenlige område findes der som en del af strøggaderne byrum med deres egen særlige karakter. Passager og overgange bidrager til at give hele bymidten et mangfoldigt udtryk. Det vurderes ikke umiddelbart, at der er behov for de store ændringer omkring disse områder. Det vil dog være muligt at styrke dem visuelt i forbindelse med etablering af nye funktioner i og omkring områderne.

Multifunktionelle byrum

Der er fokus på at udvikle bedre byrum, med mulighed for midlertidige og spontane aktiviteter. Der bliver løbende igangsat en lang række aktiviteter, events og underholdning, som skal have de bedste rammer for udfoldelse. Det tiltrækker mange brugere. En del af byrummene i byen egner sig til forskellige aktiviteter i kortere eller længere perioder. Der peges i den forbindelse på pladser som Nicolai (skolegården), Nytorv, Vestertorv, Borchs Gård og Klostergården.

Klostergårdsområdet kan omdannes

Borchs Gård kan omdannes

Banegårdspladsen kan omdannes

Nicolai Kirkeplads og Vestertorv kan omdannes

Til fods gennem byen

Mål

- Det grønne i byrummene skal styrkes og der skal være endnu mere natur i midtbyen.
- Kolding skal have både et velfungerende storcenter og en velfungerende bymidte.
- Fra Banegårdspladsen skal det være nemt at orientere sig om hvor centrum er.
- Eksisterende offentligt tilgængelige forbindelser skal fremhæves og forskønnes.
- Der skal etableres en rambla langs Kolding Å på strækningen fra Åparken til Marina Syd.
- Gader og stier fra parkeringspladser til ønskede destination i bymidten skal være attraktivt.
- Byens omkringliggende grønne rekreative arealer skal forbindes til Kolding Å.
- Der skal etableres stiforbindelse omkring Slotssøen.

Helhedsplan for Kolding Bymidte

Kolding bymidte skal være attraktiv at bevæge sig rundt i, om man kommer for at shoppe, gå i teateret, spise på restaurant eller blot går en tur. Forbindelserne skal være sammenhængende og lede den besøgende på rette vej. Nogle af de nord-sydgående forbindelser skal bringe mere natur ind i byen.

Urbane og grønne forbindelser i byen

Forbindelserne gennem byen er meget vigtige for oplevelsen og brugen af byen og bymidten. Det er vigtigt, at forbindelserne mellem byens butikker og kulturtilbud får en attraktiv sammenkobling med offentlig transport og parkeringspladser.

Uddannelserne genererer et flow af unge mennesker, der giver liv og dynamik til byens rum og gader. En af bymidtens fremtidige styrker beror således på, at inkludere dette flow i udvikling af byrum, så 'den unge dynamik' i større grad tænkes med i bymidtens samlede udvikling.

Forbindelserne kan opdeles i 3 typer: handelsgaderne med butikker, de sekundære forbindelser i bymidtens gader og de grønne byrum med parkerne og Kolding Å.

Handelsgaderne

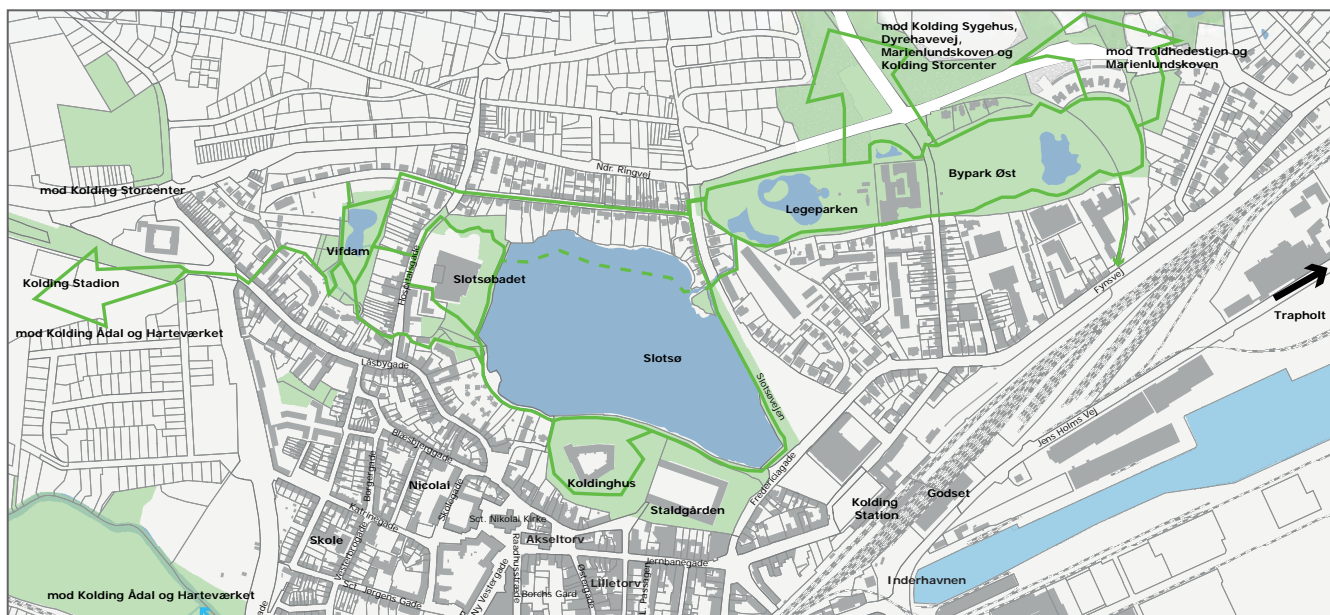
For at styrke gågaderne skal der sikres en god sammenhæng mellem butiksgaderne. Inden for de kommende år udvikles arealerne ved Holmstaden og Riberdyb. Det er oplagt at give mulighed for butikker med mange kvadratmeter, kombineret med kontor og boliger. Det er vigtigt at Holmstaden hægtes på bymidtens butiksliv, således de sammen er stærkere. Dermed tegner der sig et shopping-loop, som kan føre den handlende rundt mellem butikker og andre kundeorienterede servicefunktioner uden væsentlige ophold i rækken af butiksvinduer.

I bymidten er der spændende forbindelser gennem porte og gårde. Især A. L. Passagen er både attraktiv og vellykket. Flere steder i bymidten 'falder man dog ud' og som gæst får man oplevelsen af at forlade butiksgaderne eller byens centrum fremfor at være på vej mod noget spændende. Disse sekundære forbindelser skal styrkes. Se konkrete forslag på side 25.

Sekundære stiforbindelser

De sekundære stiforbindelser skal ikke være så tydelige som forbindelserne i butiksgaderne, parkerne eller langs Kolding Å. Dette er gaderne hvor koldingenserne har deres smutveje og byens gæster slentrer prøvende af sted.

Figur 10 - Kolding Central Park - I centrum af Kolding ligger 4 grønne rekreative tilbud næsten i forlængelse af hinanden. Her kan skabes ca. 3,5 km sammenhængende forbindelse i grønne omgivelser.

De sekundære forbindelser der for eksempel bringer besøgende mellem parkeringspladser og byens attraktioner, skal være i en kvalitet, der signalerer at man er på rette vej. Se konkrete forslag side 50-55.

De grønne byrum

Byens parker og grønne områder spiller en vigtig rolle for rekreation, naturoplevelser og bevægelse og er således betydningsfulde for at styrke brugen af byen. Der kan her skabes grobund for flere fritidsaktiviteter i bymidten. I takt med at sådanne muligheder etableres bør Kolding bys grønne byrum integreres i bymidten som 'bynatur' og blive en naturlig del af en grøn hverdag, med lommeparker, grønne læringsrum og sansehaver.

I byens parker skal der skabes rum til pauser og stilhed, rum til samvær, arrangementer, musik, leg, læring, løb og anden aktivitet. Udviklingen af byens parker og grønne områder skal blandt andet ske i dialog med borgerne.

Nordligst i bymidten er de væsentligste grønne byrum Byparken med tunnelforbindelse til Marienlundskoven, Legeparken, Slotsøområdet og Vifdam, der har stiforbindelse til Kolding Stadion, Døde å og Kolding ådal. Sydligst i bymidten ligger Kolding Å med åstederne, som er små lommeparker og åndehuller. Kolding Å går forbi skoven mellem Kolding Åpark og den ny marina og strækker sig forbi Harteværket og ud i Kolding ådal.

Kolding Central Park

Med få virkemidler, kan der skabes en større sammenhæng mellem Vifdam, Slotsøområdet, Legeparken og Bypark øst. Det vil give et stort centralt parkområde midt i byen, hvor man kan tage hvil, lege eller motionere. Her kan man opnå en ca. 3,5 km lang gåtur i grønne omgivelser helt tæt på byens attraktioner.

Græsbankerne omkring Koldinghus er flittigt brugt som bynært opholdsareal for både unge og ældre i sommerhalvåret. Slotsøen er skøn i sig selv og kan opleves fra stier og fra bil på Slotsøvejen. Der lægges op til at skabe en fodgængerforbindelse nord om søen, enten som en grønnere gåtur gennem Søgade eller som en broforbindelse i søen syd for boligerne i Søgade.

Å-stien

Kolding Å trækker landskabet og naturen ind i byen og der skabes en relation til landskab uden for i ådalen mod vest og fjorden mod øst.

Åstrækningen er nerven i byens midte og styrkes med omdannelse af arealer langs åen. Åen er karakteriseret ved at være bred, åben og grøn i vest til et mere fortættet og urbant forløb, hvor åen er en del af bylivet og brinkerne med opholdssteder har en urban udformning. Mod øst vil stiforbindelsen i fremtiden slutte ved den nye Marina Syd.

Langs åen ligger forskellige punkter af rum - åstederne. Hver for sig er åstederne forskellige, men set i kraft af tilknytning til åen, opstår der sammenhæng. Åstederne er indrettet til ophold og leg. I takt med, at byen udvikler sig på gamle erhvervsområder ved åen, skal der skabes nye åsteder og nye eller mere attraktive forbindelser. Desuden skal ny bebyggelse orientere sig mod både åens såvel som til gadens forløb.

Potentiale for omdannelser

1 Hospitalsgade

Adgangene til parken omkring Vifdam skal gøres synlige og attraktive. Synligheden til smøgen midt på Hospitalsgade er ikke stor, men kan øges. Ligeledes skal det tydeliggøres med skiltning, at parkeringspladserne nord og syd for Vifdamparken også giver adgang til Vifdamparken.

2 Forbindelse mellem Slotssøen og Legeparken

Der er flere ankomstveje til Legeparken. Legeparken er vel besøgt, derfor er det vigtigt, at adgangsvejene synliggøres.

For at opnå en mere direkte og grøn forbindelse mellem Legeparken og Slotssøen skal der etableres af en sti langs vandløbet. Stien skal forbinde Legeparkens søer med Slotssøen.

3 Dyrehavegårdsvej

Ved de tre steder markeret med 3, kan man ankomme i bil til Legeparken. Der skal sikres gode muligheder for af- og påsætning, således at kørsel og parkering må ikke være til gene for de nærmeste boliger.

4 Fynsvej

Fra Fynsvej er der god adgang til Trolthedestien og Bypark Øst. Adgangene er dog meget anonyme og svære at få øje på, og de skal tydeliggøres.

5 Overgange langs Kolding Å

Åstierne er attraktive rekreative forbindelser, der på sigt skal forbinde Marina Syd i øst og Harteværket i vest. Strækningen fra Østerbrogade frem til den ny marina skal på længere sigt opgraderes til en bred superpromenade. Superpromenaden skal kunne benyttes af gående og cyklister samt motionister, kørestole, rulleskøjter osv. På tværs af Kolding Å skal broer sammenbinde byen og gøre det muligt frit at krydse vandet gennem byen. Som eksempel kan fremhæves tidligere projektidé med etablering af "15 broer over Kolding Å".

6 Sdr. Havnegade

Omdannelse af området omkring Gimbel-grunden giver også offentligheden stiadgange i området. Der skal etableres en ny stibro over åen ved SDU, hvorfra der gennem Gimbel-området bliver direkte forbindelse til fodgængerovergangene ved Sdr. Havnegade/Buen og Sdr. Havnegade/Østerbrogade.

Desuden etableres opholdsarealer på nordsiden af Kolding Å.

7 Inderhavnen

Kolding er en havneby og fra centrum er der ganske kort vej til kajkanten. Inderhavnen har store kvaliteter med det fantastiske view ud mod fjorden. Der skal være større tilgængelighed for offentligheden. Derfor skal der skabes bedre mulighed for som fodgænger at krydse Jens Holms Vej og Østerbrogade, som er markante trafikale barrierer.

8 Holmsminde og Riberdyb

Holmsminde og Riberdyb vil på sigt ved omdannelse blive en aktiv del af bylivet i Kolding midtby. Området skal forbindes bedre til midtbyen og være en del af gåturen for strøggæster. Adgangen skal synliggøres og være tydelig for både fodgængere, cyklister og bilister. Der skal tages særligt højde for, at de bløde trafikanter kan færdes trygt i området.

Bred promenade med kørevenlig belægning, der egner sig til både fodgængere, cyklister, løbehjul, rulleskøjter, kørestole mv. Foto er fra Gdansk, Polen

9 Baggårdenes sammenhæng

Parrallet med Jernbanegade er der en fordgængerforbindelse gennem adskillige baggårde fra Borchs Gård over Lilletorv, A. L. Passagen og frem til Gråbrødregade. I karréen mellem Gråbrødregade og Munkegade slutter forbindelsen i et lukket gårdrum.

Forbindelsen kan åbnes op via gårdmiljøet tilhørende værtshuset Munkegade 5. A. L. Passagen er en charmerende smutvej med café og restaurationsmiljø. Den øst-vestgående passage skal være en oplevelse gennem charmerende gårdmiljøer, der viser byens mere private byrum (bagsiderne).

10 Banegårdspladsen

For mange danner Banegården rammen for deres ankomst til og afgang fra Kolding. Derfor er det vigtigt, at man giver de besøgende et godt første indtryk af byen og gør det nemt ved at orientere sig.

Banegårdspladsen og Jernbanegade skal tydeligt vise vejen til midtbyen og Banegårdspladsen skal vise vejen til biblioteket, busser, taxaer og Koldinghus.

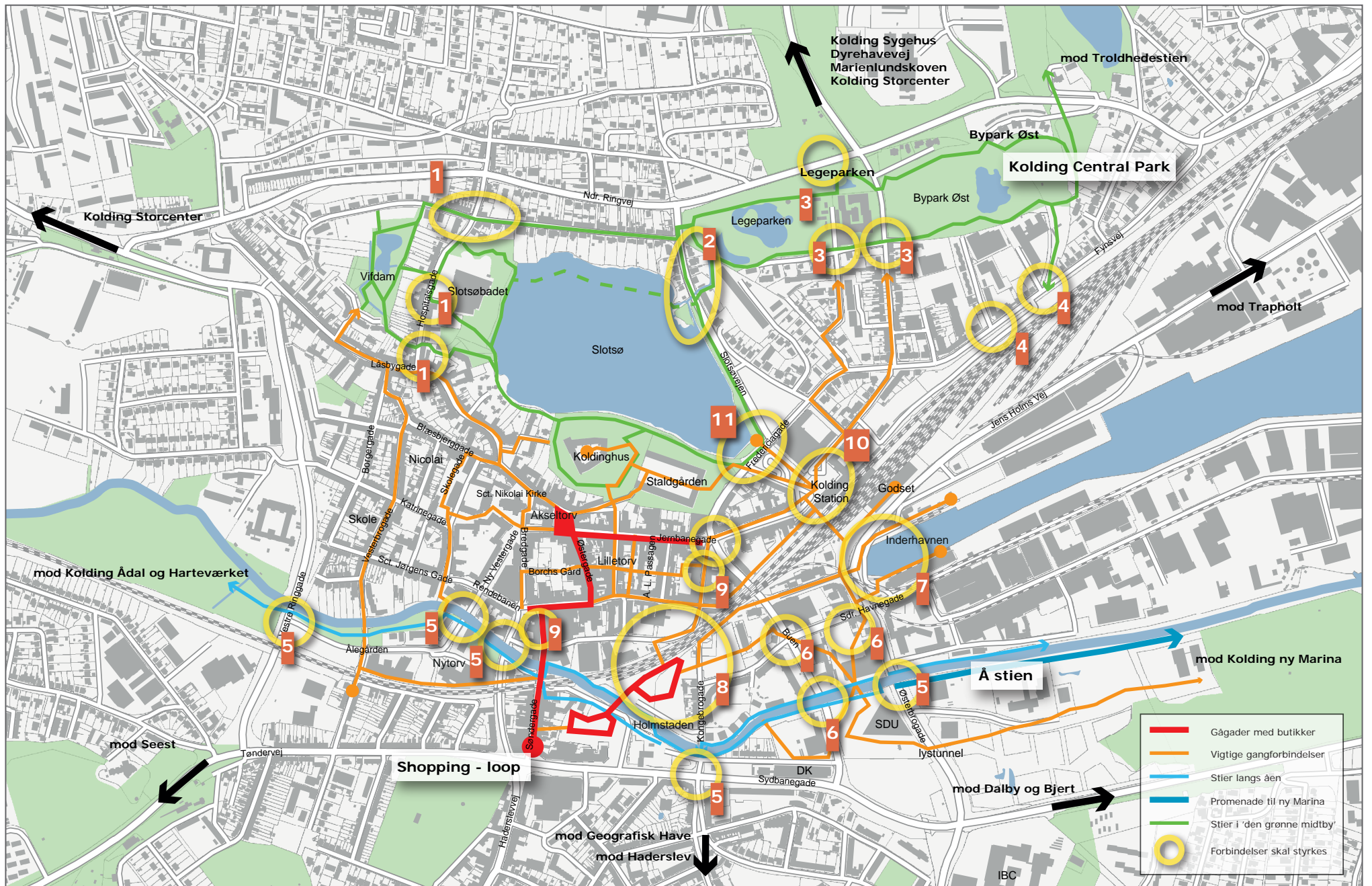
11 Søterrassen

Overgangen fra Banegårdspladsen til Slotssøen skal forbedres, samtidig skal trafikken på ringgaden bevare sit flow.

Der er flere adgange til Slotssøen - her sker adgangen via Slotsbanken ved Koldinghus

Figur 11 - Kolding bymidte med de vigtigste forbindelser - her ses med rød byens Shopping LOOP, med grøn Kolding Central Park og med orange de vigtigste forbindelser gennem centrum

Med cykel til byen

Mål

- Der skal etableres sikre overgange ved åstiens krydsning af Østerbrogade, Kongebrogade, Ålegården og Vestre Ringgade
- Ved Jernbanegades krydsning af Buen skal sikres god cykelforbindelse mellem Jernbanegade fra øst og ned gennem Munkegade.
- Ved Jernbanegades udmunding ved Bredgade skal sikres sænket bilhastighed og etableres retningsgivende elementer i en fortsættelse af gågadeforbindelsen tværs over Nicolai Plads.
- Cykelruterne ved Dyrehavegårdsvej, Munkegade/Klostergade og Hospitalsgade/Låsbygade og Bredgade foregår ikke på cykelstier. Her skal arbejdes med udformning af shared spaces, hvor biltrafik indretter sig på fodgængeres og cyklisters præmisser.

Helhedsplan for Kolding Bymidte

Kolding Kommune ønsker at fremme cykeltrafikken, bl.a. skal mulighederne for at kombinere bil og cykel som transportform udvikles. Der skal være fokus på at skabe gode forbindelser fra Koldings boligområder ind til bymidten. Det betyder, at der skal gennemføres etablering af et sikkert sammenhængende cykelrutenet.

Der skal endvidere sikres forbindelser tværs gennem byen og cykelparkering tæt på de største trafikmål i bymidten.

Baggrund

Det skal være hurtigere og mere sikkert at komme på cykel til Kolding bymidte, og på tværs af bymidten. Det skal være let at parkere sin cykel.

Kolding Kommunes mobilitetsplan arbejder med, at cykelrutenettet i Kolding skal udbygges. Det betyder, at de "huller", der er i det eksisterende rutenet, skal lukkes.

Der arbejdes med forskellige metoder for at forbedre rutenettet. På nogle strækninger er det krydsninger af veje, der skal forbedres, andre steder er det nye stier, der skal etableres.

Endelig er der strækninger, hvor biltrafikens hastighed skal sænkes, så biltrafikken foregår på fodgængeres og cyklisters præmisser. Der arbejdes med en gennemgående nord-syd rute og en gennemgående øst-vest rute.

Shared spaces

Shared spaces er strækninger, hvor fodgængere, cyklister og biler bevæger sig i samme rum. Det betyder først og fremmest, at biltrafikken sænkes i hastighed, og at der bliver mere plads til butikkernes udendørsindretning og fodgængere.

I cykelrutenettet gennem bymidten indgår tre strækninger, hvor der ikke etableres separate stier, men der arbejdes med delt rum mellem trafik arterne. Enten fordi pladsen er trang, eller fordi der i forvejen er begrænsninger for gennemkørende biltrafik.

Låsbygade/Hospitalsgade

På strækningerne gennem Hospitalsgade, Låsbygade og Bredgade skal etableres sivegade. Det vil sige et shared space, hvor bilernes hastighed sænkes markant, hvor bilerne indretter sig efter fodgængere og cyklister og butikker.

Sikring af gode løsninger for handicappede opprioriteres. I udformningen af arealerne kan indgå elementer fra klimatilpasningsplanen med grønne anlæg til nedsvivning, som del af gadeindretningen.

Klostergade

På Munkegade/Klostergade skal fortsat køre busser til betjening af centrum.

Vejarealerne skal dog omdisponeres i forbindelse med boligbyggeri på Klostergården og flytningen af terminalfunktionen for busser fra Klostergården til Manzantigade.

Cykelruten skal markeres tydeligt gennem området, og der sikres hensigtsmæssig underføring under jernbanen gennem graffiti-tunnelen.

Dyrehavegårdsvej

Den nordlige hovedforbindelse passerer gennem Dyrehavegårdsvej ned til Fynsvej.

Det er intentionen, at en række tiltag etableres på strækningen for at skabe shared space mellem trafikarterne.

Sikker passage mellem Bypark øst og Legeparken skal sikres, vejarealet skal indgå i omgivelserne med en "grøn" karakter. Der skal etableres bussluse og stoppes for gennemkørende biltrafik. Cykelruten langs Dyrehavegårdsvej er i mobilitetsplanen en hovedforbindelse for cyklister mellem bymidten og det nordlige Kolding.

De svære kryds

Åstien

Åstien skal fungere som vigtig rekreativ forbindelse gennem byen, den skal være et attraktivt opholdsareal - men også en sikker trafikforbindelse.

4 steder skal der arbejdes med at forbedre krydsningen af veje

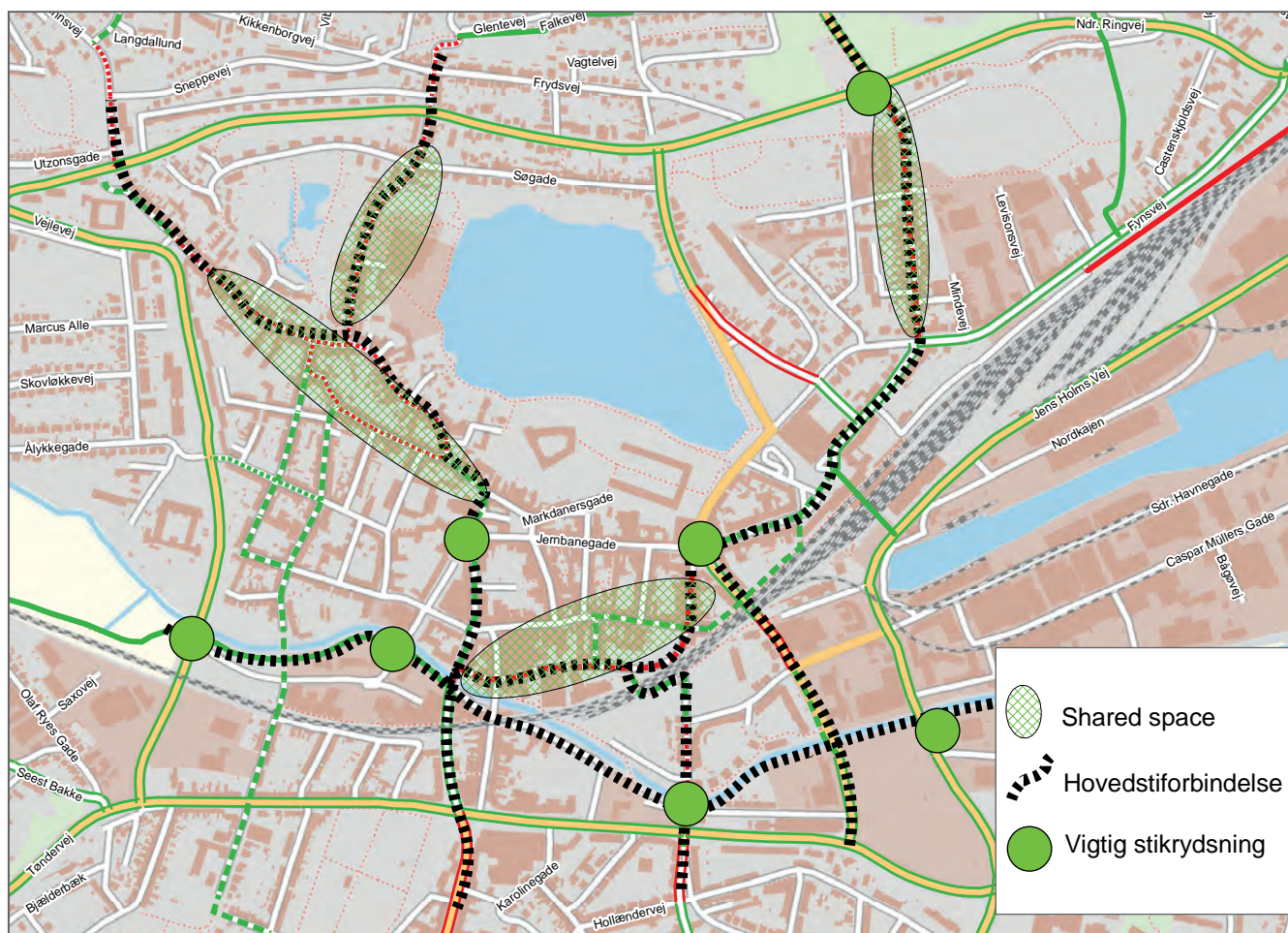
- Ved Østerbrogade
- Ved Kongebrogade
- Ved Ålegården
- Ved Vestre Ringgade.

Jernbanegade

Det er under overvejelse, om gågadestrækningen gennem Jernbanegade kan udformes, så der kan køre cykeltrafik igennem.

Krydset ved Buen/Munkegade er i dag en meget kraftig barriere - ikke bare for gennemgående cykelruter - men også for bymidtens sammenhængende fodgængernet.

De planlagte cykelruter gennem byen lægger op til en forbedring for svage trafikanter i det kryds.

Figur 12 - Det er en målsætning, at Kolding skal udvikles som cykelby, hvor flere bl.a. tager cyklen ind til bymidten. Derfor er det væsentligt at skabe gode cykelforbindelser gennem bymidten. I denne plan er dels sat fokus på en række stikrydsninger (grønne prikker), som skal forbedres - dels en række strækninger, der skal udvikles til shared spaces for alle trafikarter (grønne skraveringer). Kærlighedsstien langs Slotsøen er også en cykelsti, der fungerer som hovedforbindelse mellem Låsbygadekvarteret og Banegården. Det samme gælder Jernbanegade, der på særlige tidspunkter af dagen kan anvendes af cyklende.

Bredgade

Bredgade skal fungere som sivegade. Der skal skabes en fysisk udformning, der betyder at bilerne kører på fodgængerens og cyklisteres præmisser.

Ved Jernbanegades udmundning skal skabes en krydsning, som markerer fortrinsret for trafik på tværs af Bredgade mellem Jernbanegade og Vestertorv. Der skal markeres en øst-vestgående retning, som ikke signalerer ophør af bymidten ved Bredgade.

Med bil til byen

Mål

- Der skal skabes flere parkeringsmuligheder langs ringgadesystemet med let adgang til den centrale bymidte.
- Et parkeringssøgningsystem skal øge udnyttelsen af parkeringspladserne.
- Nye parkeringspladser skal fortrinsvis etableres i p-kælder eller p-hus.
- Etablering af flere p-pladser i konstruktion skal på sigt frigøre centrale byrum til andre formål end parkering.
- Fælles markedsføring af bymidtens parkeringspladser.
- En forskønnelse af hovedindfaldsvejene.

Helhedsplan for Kolding Bymidte

Det skal være lettere at parkere tæt på de centrale strøggader og det skal være lettere at finde de ledige parkeringspladser.

Ved at placere parkering i parkeringshuse og kældre fylder parkeringen mindre og der bliver mulighed for at udnytte centrale byrum til andre formål.

Baggrund

Kolding er opbygget med et ringgadesystem omkring bymidten. Der skal arbejdes med en parkeringsstrategi, der sikrer, at besøgende til bymidten kan parkere tæt på bymidten uden at køre ind i den og samtidig med let adgang fra ringgadenettet.

I de områder, der grænser op til Kolding bymidte, er der i dag områder med stort omdannelsespotentiale. Flere af områderne har den ønskede lette adgang fra ringgaderne.

Derfor er det en oplagt strategi, at placere parkering i kældre og p-huse i de områder, hvor fysiske forandringer forventes inden for få år.

Ålegården

Området har i dag adgang til Vestre Ringgade, som optager hovedindfaldsvejene Tøndervej og Vejlevej.

Arealerne op mod jernbanen er interessante som parkering, da det er svært at placere boliger pga. støj. P-huse vil samtidig virke som støjafskærmning for det byggeri, som ligger i anden række. Der er allerede udlagt areal til parkeringshus i en lokalplan for en del af Ålegården.

Området har i dag en stor mængde parkeringspladser på fladearealer og med en parkeringskælder. Området ligger så tæt på bymidten og den vestlige bydel, at det er oplagt at udvide parkeringskapaciteten i området med parkering i konstruktion.

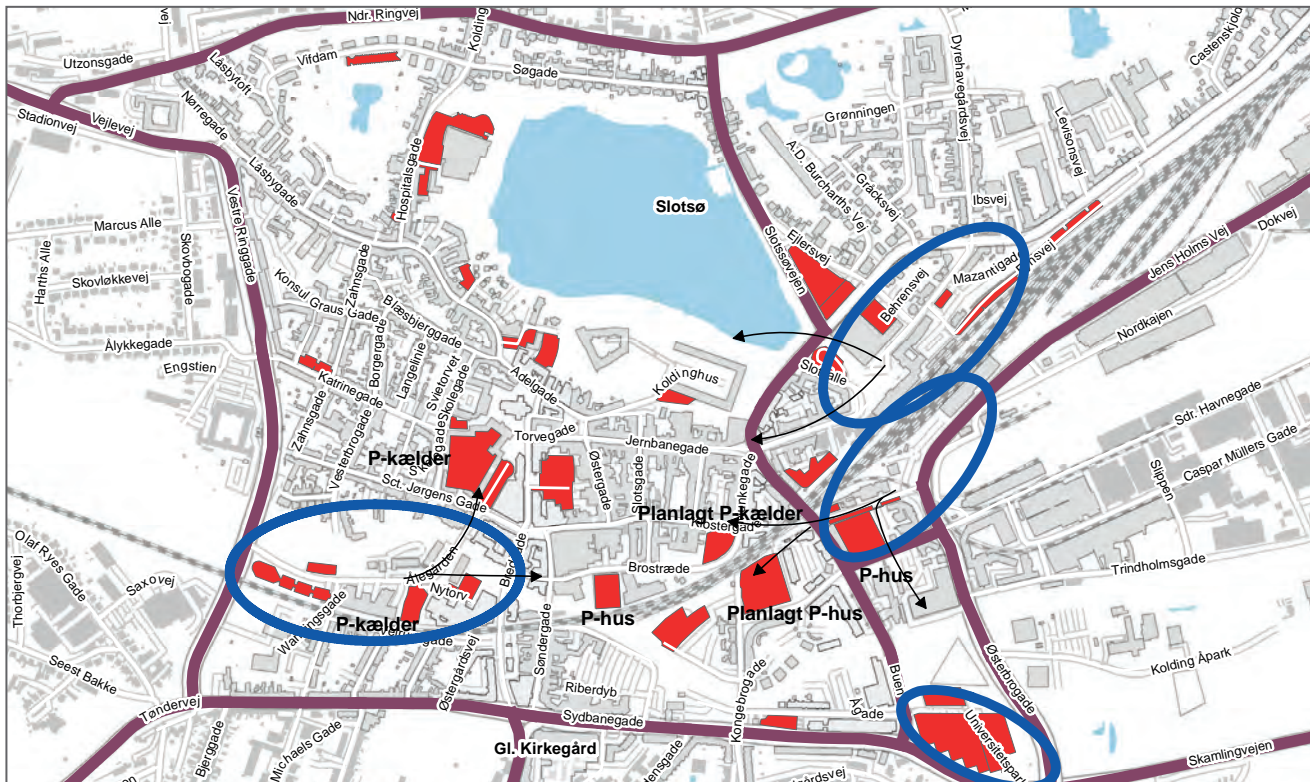
Inderhavnen

Området har adgang til ringgadesystemet, som er Jens Holms Vej og Østerbrogade.

Arealer, som kan komme i spil til omdannelse, ligger bl.a. langs Toldbodgade eller arealer omkring Godset.

Området fungerer i dag som ankomstareal (hovedsageligt til Campusområdet). En opprioritering af forbindelser til Holmsminde og bymidten via Toldbodgade har høj prioritet for at trække bymidten ned til inderhavnen og for at skabe attraktive forbindelser mellem Campus og bymidten.

Figur 13 - Kolding Bymidte er omkranset af et ringvejssystem, som giver biladgang til bymidten. Parkeringen er i dag forholdsvis spredt i hele bymidten. I denne plan fokuseres bl.a. på 4 overgangszoner, der har potentiale for fremtidig parkering med let adgang fra ringvejen og tæt på bymidtens strøgader

Banegårdsområdet

Området har adgang fra ringgadesystemet via Fynsvej og Slotssøvejen.

Fleere arealer kan komme i spil til parkering i konstruktion, f.eks. p-pladsen ved Slotssøvejen, posthusarealet eller arealer omkring busterminalen.

Området fungerer i dag som ankomstområde til Kolding Station. Adgang til Koldinghus og til bymidten via Jernbanegade skal tydeliggøres og er et væsentligt element i en nytænkning af banegårdspladsens indretning.

Campusområdet

Området har adgang fra ringgadesystemet via Jens Holms Vej og Østerbrogade.

Fleere arealer kan komme i spil til parkering i konstruktion, f.eks. P-pladsen ved Slotssøvejen, posthusarealet eller arealer omkring busterminalen.

Afstandsforhold i KoldingBymidte

P-huse - en del af en samlet strategi

Udbygningen med parkeringshuse og parkeringskældre skal ses som del af en samlet parkeringsstrategi. Der skal suppleres med en parkeringssøgesystem, som viser den parkeringssøgende, hvor der er plads, og tilgængeligheden til bymidtens randzone bliver bedre.

Samtidig skal parkeringshuse/kældre være med til at mindske antallet af biler på nogle centrale strækninger i bymidten. På sigt er det også målet, at frigøre pladser, der i dag anvendes til parkering. Det kunne være den del af parkeringspladsen ved Slotssøvejen, som ligger tættest søen, Låsbybanke og Borchs Gård.

Parkeringshuse eller kældre ved Ålegården, Inderhavnen eller Banegårdspladsen vil have en afstand på maksimum 1000 meter til centrum af Kolding bymidte (her markeret som midten af Helligkorsgade). Parkering omkring Riberdyb/Holmsminde vil have betydelig kortere afstand.

Klima - det grønne og blå

Mål

- Klimatilpasning af bymidten skal give rekreative merværdi til byen.
- Klimatilpasning skal lede vandet hurtigt væk fra primære veje, for at sikre beredskabskøretøjers adgang rundt i byerne.
- Klimatilpasning skal bringe mere natur ind i Kolding by.
- Klimatilpasning skal i bedst mulig omfang sikre vores værdier som infrastruktur og bygninger bedre, således tab bedst muligt undgås.
- Borgere skal inspireres til klimasikring af egen bolig.
- Vi skal vide hvad man stiller op når skaden er sket.

Helhedsplan for Kolding Bymidte

Den globale opvarmning får klimaet til at ændre sig overalt på kloden. Det betyder, at vi i Danmark skal forberede os på et mere ekstremt klima, end det vi kender i dag. Kolding by kan ikke klimasikres - vi skal lave klimatilpasning.

Klimatilpasningerne skal være noget vi er fælles om at udføre.

Forudsætning for klimaudfordringer

Med den naturskønne placering ved å og fjord samt med bakker i nord og syd, der skråner ned mod bymidten, har Kolding en geografisk placering og geologisk udformning, der betyder at byen har stor risiko for punktvis oversvømmelser ved store regnhændelser. Når store regnhændelser er kombineret med høj vandstand i fjorden, giver det yderligere udfordringer i forhold til vand fra fjorden,

der presses op i åen og ligeledes når vand fra engene, presses gennem Kolding Å.

Oplandet omkring Kolding by har stor indflydelse på hvor meget vand, der ender i bymidten. Derfor er det vigtigt både at se på forebyggelse i og uden for bymidten.

Det er de lavere liggende områder i kommunen, der er mest udsat for oversvømmelser. Specielt udsat er Kolding midtby langs Kol-

Kolding Byråds visioner for klimatilpasning (fra klimatilpasningsplanen):

Kolding Kommune skal også i fremtiden være en attraktiv kommune, hvor synligt vand spiller en central rolle. Vi vil derfor udnytte klimaforandringerne til at nytænke bæredygtige løsninger, der kan give merværdi for borgere og erhvervsliv.

I Kolding Kommune skal alle større byer være klimarobuste, så det er sikkert at bo og udvikle erhverv.

I Kolding Kommune skal borgere og erhverv alle bidrage til klimatilpasningen, og Kommunen vil understøtte med oplysning og vejledning.

I Kolding Kommune skal udfordringerne med klimatilpasning tænkes som en ressource i en bæredygtig planlægning, hvor der fokuseres på blå og grønne byrum og rekreative løsninger.

I Kolding Kommune skal løsninger til klimatilpasning bidrage til mere natur og biodiversitet, hvor det er muligt.

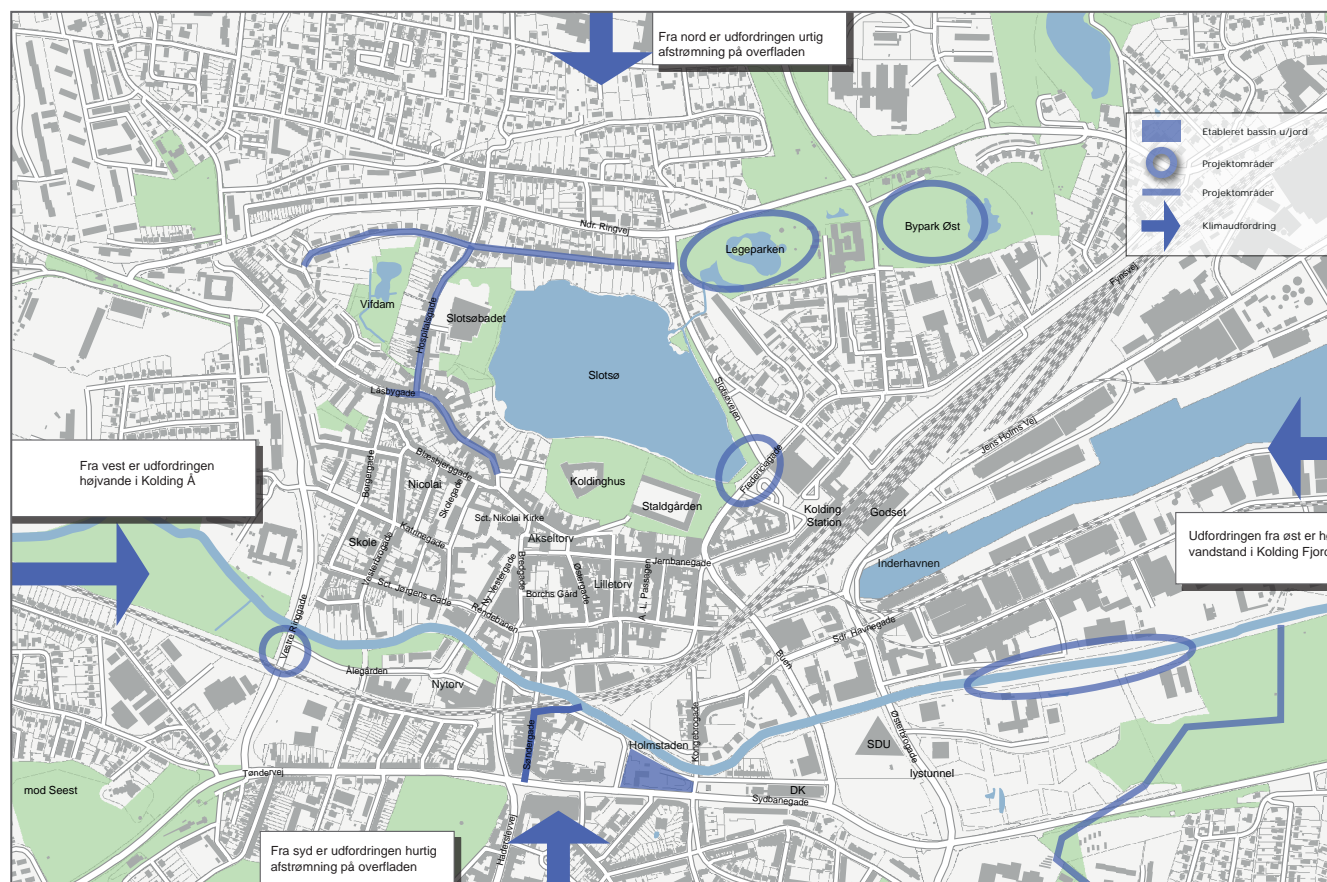

ding Å, både i forhold til nedbør, spildevand, havspejlsstigninger og oversvømmelse fra vandløb.

Klimasikring vs. klimatilpasning

Vi kan ikke sikre os mod oversvømmelser, men tilpasse byen, således der er videst muligt styr på vandet, når det kommer. En del af klimatilpasningsløsningerne vil være synlige i byen. Nogle af klimatilpasningsløsningerne kan være at have kontrolleret oversvømmelse af fx. parkområder eller parkeringspladser, som så er svært tilgængelige i en kortere periode på 20 minutter - til et døgn. Denne form for midlertidige ændrede tilstande skal vi som borgere lære at tåle i fremtiden. Andre klimatilpasningsløsninger kan være synlig opsamling af regnvand i gågaderne eller regnbæde med vandplanter placeret som fartdæmpende foranstaltninger på køreveje. Andre løsninger er af mere teknisk karakter og kan være et skjult kammer under for eksempel en parkeringsplads.

Figur 14 - Kortet viser de steder i bymidten hvor Kolding Kommune konkret arbejder med håndtering af regnvand, som skal kunne afbøde store regnhændelser.

Fokusområder for udvikling del 2

- en by i forandring

HELHEDSPLAN

Principper og idéer for udvikling og konkrete tiltag

Introduktion til princip- og idéoplæg

Den sidste del af helhedsplanen indeholder 6 fokusområder, hvor der er vist principper for udvikling i Kolding.

Denne del af helhedsplanen skal indgå i kvalificering af små som store vejprojekter, vedligehold og nye udviklingsprojekter, som investorer bringer til byen.

Fokusområder med principper for udvikling

Kolding bymidte er i udvikling. Flere områder som fx Kolding Åpark er lokalplanlagt og flere byggesager er i gang eller undervejs, og der arbejdes aktivt med at realisere lokalplanen for Holmstaden. De følgende 6 fokusområder skal vise steder i byen, hvor omdannelse kan have en positiv effekt, der giver bedre synergi og sammenhæng med den omkringliggende by.

Nyt byggeri skal generelt ligge ud til de omkringliggende veje og bygningerne skal danne rum indbyrdes, derved skabes gaderum og byrum med plads til mennesker og liv. I mellem og bag bygningerne skabes roligere byrum, der skal være velegnede til ophold. Nye projekter beliggende ved fjorden eller åen skal tilpasses denne særlige beliggenhed.

Fokusområder konkrete tiltag

Opslagene viser hvorledes man med både små og større greb kan styrke sammenhængen mellem byens attraktioner og primære bevægelsesstrøg med de øvrige sti- og gadeforbindelser.

På de efterfølgende sider er der et kort for hvert fokusområde.

Med mørkegråt er der skitseret nye bygninger eller nye funktioner i eksisterende bygninger. De skraverede arealer signalerer steder, hvor man ved mindre eller større ændringer kan opnå bedre sammenhæng og dermed en bedre oplevelse af byen. Løsningen skal her findes ved ændringer i belægninger, niveauforskelle, trafikhåndtering eller anvendelse.

Illustration af udviklingsprojekt ved Ribberdyb

Kolding Åpark udbygges med boliger, uddannelser og kontor - på billedet er det ung

I Toldbodgade er der muligheder for ny bebyggelse.

Det er også Toldbodgade, der for fodgængere og cyklister forbinder inderhavnen med bymidten.

Grønne plantevægge er et spændende supplement til plantebede og kan være en måde at bringe mere grønt ind i byen.

Flisebelægning med åbne fuger, hvor regnvand kan løbe til magasin og afløb, Istanbul.

Figur 15 - Luftfotoet viser de fokusområder der i efterfølgende del gennemgås med principper for nyt byggeri samt idéer til placering af byggeri og nye forbindelser.

Principper for udvikling - Nikolai Plads og Borchs Gård

Området i dag

Nicolai Plads er pladsen omkring Nicolai Kirke. Pladsen har en fin belægning i høj kvalitet. En del af byens naturlige flow fra gågaderne stopper dog ved Akseltorv.

Idéoplæg for ændringer

Der skal skabes en attraktiv forbindelse mellem Akseltorv og Nicolai komplekset samt en mere grøn forbindelse fra Koldinghus/Låsbybanke til Ålegården/Kolding Å.

Ny Vestergade skal omdannes til en parkrambla, hvor bilerne fortsat parkeres under trækrone, men mellem træerne etableres en sti, der sigter mod kirketårnet på Sct. Nicolai og kæmpetårnet på Koldinghus.

I den nordligste ende af parkramblaen skal der etableres en legeplads enten på arealet ud for Midtgården eller på arealet oven for trappen ved kirken.

Fleere boliger i bymidten skal være med til at skabe liv flere timer af døgnet. Borgerservice og Socialforvaltningens bygninger kan omdannes til boliger og porten i Socialforvaltningen åbnes op. Forbindelsen mellem Svietorvet og Nicolai Plads skal styrkes for den gående trafik til og fra parkeringspladserne. Belægning og beplantning er vellykket, men her mangler mulighed for ophold eller aktivitet. Dertil kan belysningen i området forbedres, således byrummet træder frem efter solnedgang og føles tryggere at færdes i.

En mere åben stueetage i Svietorvet 1 vil give mere liv i gaderummet. Det kan fx ske ved at nogle af stueetagens lejligheder omdannes til udadvendte funktioner. Midtgårdens cafeteria for seniorer skal åbnes mere op mod Nicolai Plads og have borde og stole udenfor, således her er mere liv i dagtimerne.

Borchs Gård kan lukkes med en portbygning mod Bredgade. Ny bebyggelse skal have samme højde som Bredgade 1 og 13. Beplantningen langs Bredgade danner grøn væg for kigget fra Torvegade mod Nicolai Plads. Beplantningen har dog en højde, der gør det muligt at kigge under træernes krone og orientere sig mod Svietorvet og Ny Vestergade.

38

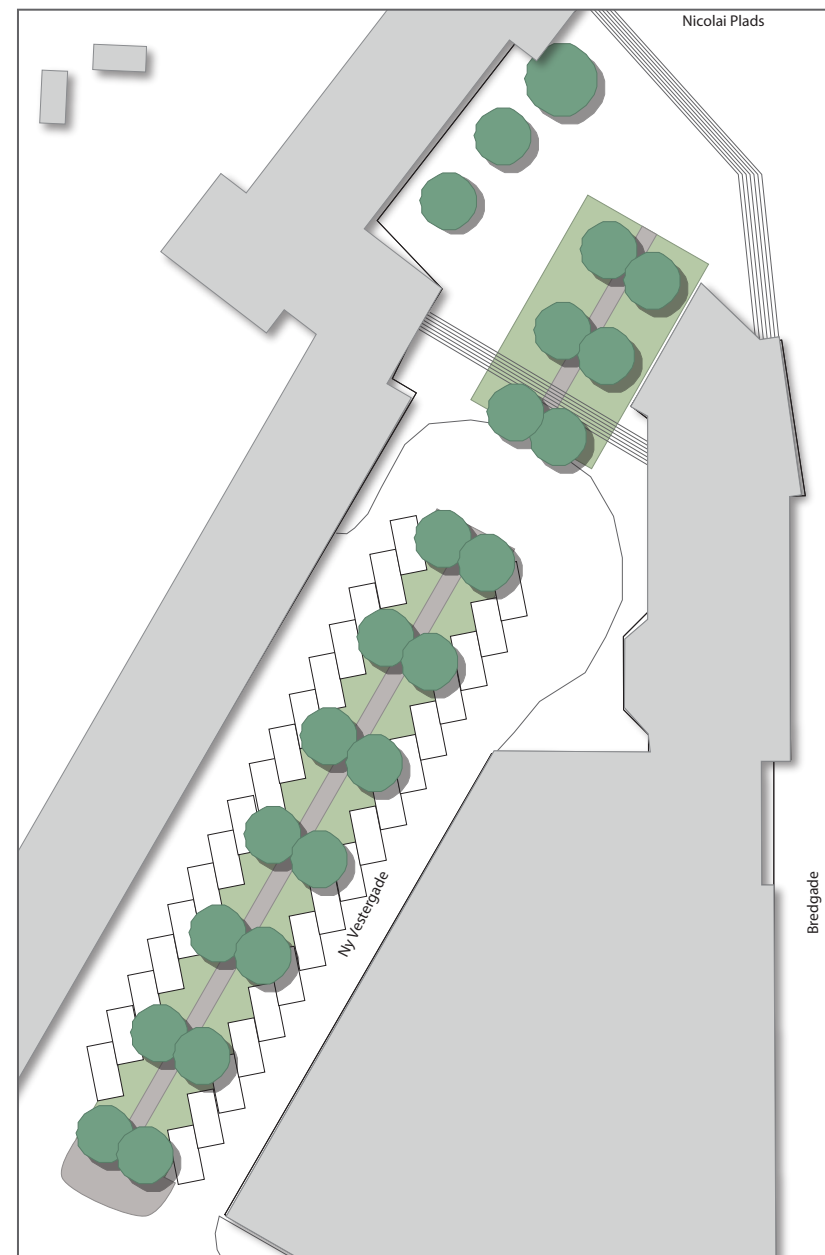
Trærækken langs Bredgade danner grøn overgang til kirkepladsen og kan virke som en barriere.

Den fodgængervenlige belægning, skal fortsættes over Raadhusstræde.

Fortovet langs Ny Vestergade er en fattig oplevelse - rækken af søjler lukker for udsigten.

Figur 16 - Ny Vestergade kan gøres endnu grønnere og vejarealet indskrænkes, imens antallet af parkeringspladser bevares.

Bygningernes stueetager er meget lukkede og kan med fordel åbnes mere op.

I Ny Vestergade kan fortovet placeres mellem trærækken, således man opnår en grøn park-rambla.

Figur 17 - I området vist på kortet er der flere få byggemuligheder men flere omdannelsesmuligheder især hvis Kolding Kommune sætter deres bygninger i spil. Her kan skabes flere boliger og urbane opholdsarealer.

Principper for udvikling - Ålegården

Området i dag

Området ved Ålegården er beliggende langs jernbanen fra Vestre Ringgade til bymidten. Den anden side af området afgrænses af Kolding Å.

På den ene side betyder det, at området er kantet af barrierer og at en stor del af området er udsat for en væsentlig støjbelastning. På den anden side har området også nogle potentialer, hvor åen er en markant grøn forbindelse der kan følges gennem Kolding. Området er let tilgængeligt fra ringgadesystemet og giver let adgang til bymidten.

Idéoplæg for ændringer

Området langs jernbanen skal anvendes til parkeringshuse og erhverv, som samtidig kan fungere som støjafskærmning ned mod arealerne langs Kolding Å.

Eksisterende bebyggelse langs åen og i områdets østlige ende skal erstattes af nye attraktive kontorer eller boliger, der får en attraktiv beliggenhed med kort afstand til bymidten og naturen. Stiforløbet langs åen, som skaber den grønne kile fra bymidten ud i å-dalen skal opprioriteres. Ved broerne og ved passagen under jernbanen skal de nord-sydgående forbindelser sikres.

De smukke bygninger ved det gamle elværk skal kunne bruges til mere publikumsorienterede funktioner og dermed vil også gangforbindelsen op mod bymidten og Nicolai mod nord kunne styrkes. Ved ny udnyttelse af elværket vil området mellem elværket og åen opnå yderligere rekreativt og opholdsmæssig potentiale.

Parkeringsplads ved Kolding Åpark 1 hvor regnvandet håndteres i plantekummer.

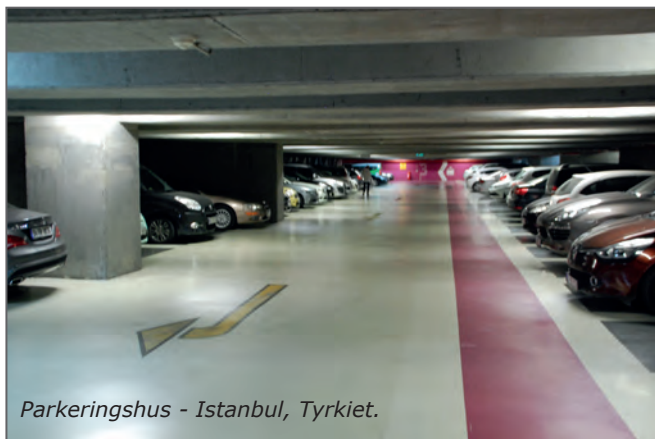
Parkering ved SDU på grus - midlertidig parkeringsplads med opstrikning i anden belægning og regnvandsbede.

Parkeringshuset ved Kolding Sygehus har slyngplanter på stueetagens 'facade'. Om et par år, vil hele stueetagen være dækket af grønne planter.

Parkeringshus - Istanbul, Tyrkiet.

Lyse parkeringskældre/-huse kan sikre central parkering - Istanbul, Tyrkiet.

Nedkørsel til parkeringskælder omkranset af stort stau-debed - Alicante, Spanien.

Figur 18 - Langs Ålegården er der flere muligheder for nybyggeri, området er blandt andet ideelt til at dække dele af bymidtens parkeringsbehov.

Principper for udvikling - Byparken

Området i dag

Parkområdet med Legeparken og Byparken er bymidtens grønne kile, der skaber forbindelse fra bymidten til Marielundskoven og videre mod nord-vest ad Trolldhedestien.

Legeparken er et vigtigt besøgssted med mange gæster særligt i sommerhalvåret. Legeparken er ved at blive renoveret og vil de kommende år få tilført nye aktiviteter i henhold til udviklingsplanen for parken. Byparken bruges til gåture, boldspil, træning og har tidligere været brugt til koncerter.

Idéoplæg for ændringer

I Byparken arbejdes med klimatilpasningsprojekter. Øst for Dyrehavegårdsvej skal der etableres et større område til opsamling af regnvand i henhold til klimatilpasningsplanen.

Vådområdet skal fremstå som naturområde og kombineres med bl.a. et ByNaturrum, der skal understøtte formidling og forskellige aktiviteter i den bynære natur. Hele den østlige del af byparken skal således bibringe nye bynære naturoplevelser og fokus på forskellige danske naturtyper som fx vådeng, overdrev, eng og sø.

Dyrehavegårdsvej er en vigtig trafikal forbindelse. Den er en del af såvel Kolding Kommunes overordnede cykelrutenet og bybusnet. Der skal ikke være gennemkørende biltrafik udover busser.

På lang sigt skal hotellet ved Dyrehavegårdsvej fjernes for at få bedre sammenhæng mellem Legeparken og Byparken og styrke parkens grønne forløb fra Trolldhedebanen til Slotssøen. For at dette kan lade sig gøre, gives i stedet en byggemulighed for boligbebyggelse i op til 4 etager i parkområdets sydlige del langs Grønningen.

Denne bebyggelse skal ses i sammenhæng med omdannelse af gamle erhvervsarealer på Fynsvej bag boligerne på østsiden af Dyrehavegårdsvej.

I den nordlige del af parkområdet skal mulighederne for et højhus i op til 8 etager vurderes nærmere.

Rækkehuse i 3 etager med private for- og baghaver. Forhaveren er indrettet med henblik på ophold mod den offentlige sti - Valby.

Rækkehuse i 3 etager med fælles parkering, hvorfra man går frem til boligen - Valby.

Foto af punkthusbebyggelsen på Trolldhedevej på kanten af Byparken.

Etageboliger med parkområde omkring, København NV.

Figur 19 - I området omkring Byparken er der mulighed for omdannelse af erhvervsarealer til boligbebyggelse.

Principper for udvikling - Banegårdspladsen

Området i dag

Forskellige behov og holdninger til trafik og funktioner i tilknytning til Banegården har forårsaget at pladsen er ændret af flere omgange. I dag er der ingen motortrafik hen over Banegårdspladsen. Busser kører til rutebilstationen fra Mazantigade og Behrensvej. Biler kan parkere på den nordligste og sydligste del af Banegårdspladsen. Cykler har en smal passage markeret af pullerter. Banegårdspladsen er markeret af banegårdsbygningen, det nye og det gamle posthus på hver side af banegårdsbygningen, Saxildhus samt den nye biblioteksbygning med boliger og hotel, alle markante bygninger i 3-5 etager.

Idéoplæg for ændringer

Banegårdspladsen er mange gæsters første indtryk af Kolding og derfor skal pladsen være nem at orientere sig på. Pladsen skal lede vej til butikker og servicetilbud i gågaderne samt Koldinghus. Pladsen skal også lede vej til transportmulighederne bus, taxa og korttidsparkeringen/af- og pålæsning.

Banegårdspladsen har en central og god beliggenhed i Kolding. Pladsen er dog udfordret ved at det som fodgænger og gæst i byen er svært at orientere sig om hvor tæt man befinder sig på Koldinghus, Slotssøen, gågadenettet og inderhavnen og fjorden.

Posthusbygningen nord for banegården er blevet overflødig, idet postfunktionerne håndteres centralt. Bygningen er ikke bevaringsværdig og her kunne bygges noget andet i stedet. Parkeringsarealet ved Slotssøen har en attraktiv placering i forhold til bymidten og Koldinghus. Arealet kunne dog bringes i spil til park, nyt byggeri eller tilbageførelse af søens tidligere afgrænsning.

Nyt byggeri samt ændringer på Banegårdspladsen, veje stier og kryds skal understøtte et logisk og sikkert flow for både gående, cyklister og kørende, således både hjemmевante og gæster kan komme nemt rundt i attraktive omgivelser.

En ny cykel- og gangforbindelse over banearealet vil give bedre sammenhæng mellem bydelen syd for jernbaneskinneerne og den ældre by nord for skinnerne. Ligeledes vil tilgængeligheden blive optimeret.

En stibro til fodgængere og cyklister kan skabe sammenhæng mellem bydele - Odense.

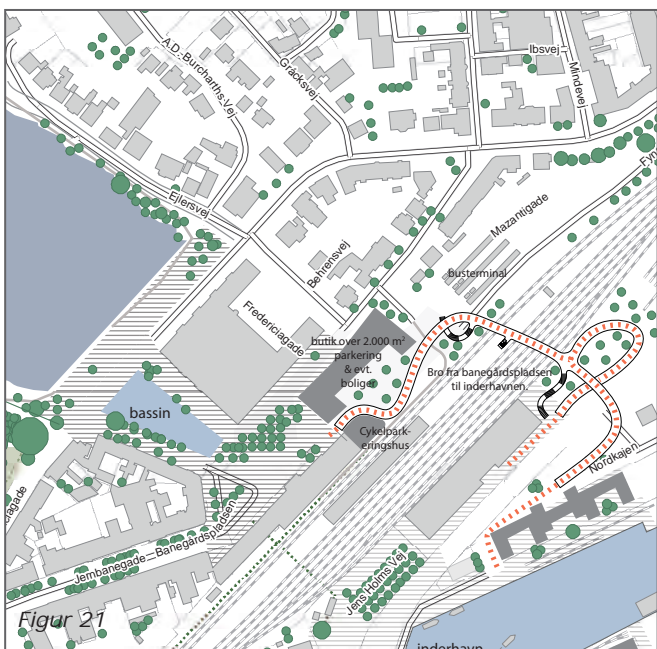
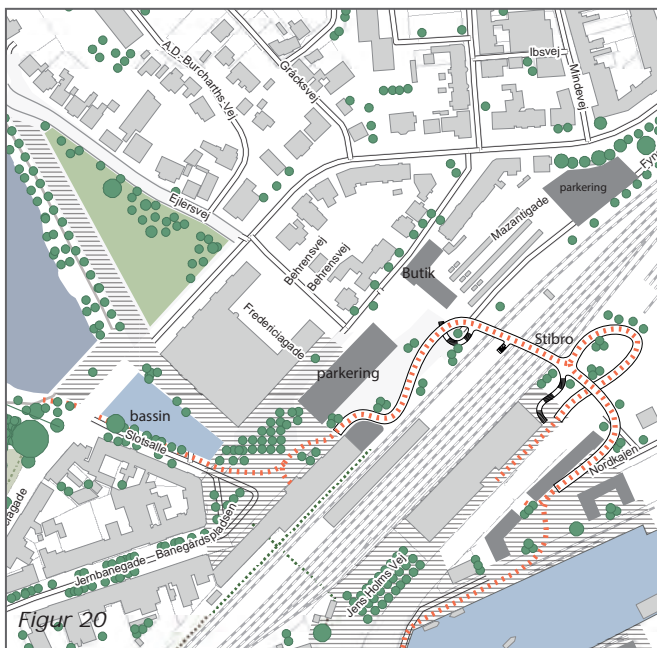

Vand har en stor tiltrækningskraft. Her skråner pladsen ned mod skulptur, der står i vand. Vandets overflade hæves og sænkes gennem dagen - Bregenz, Østrig.

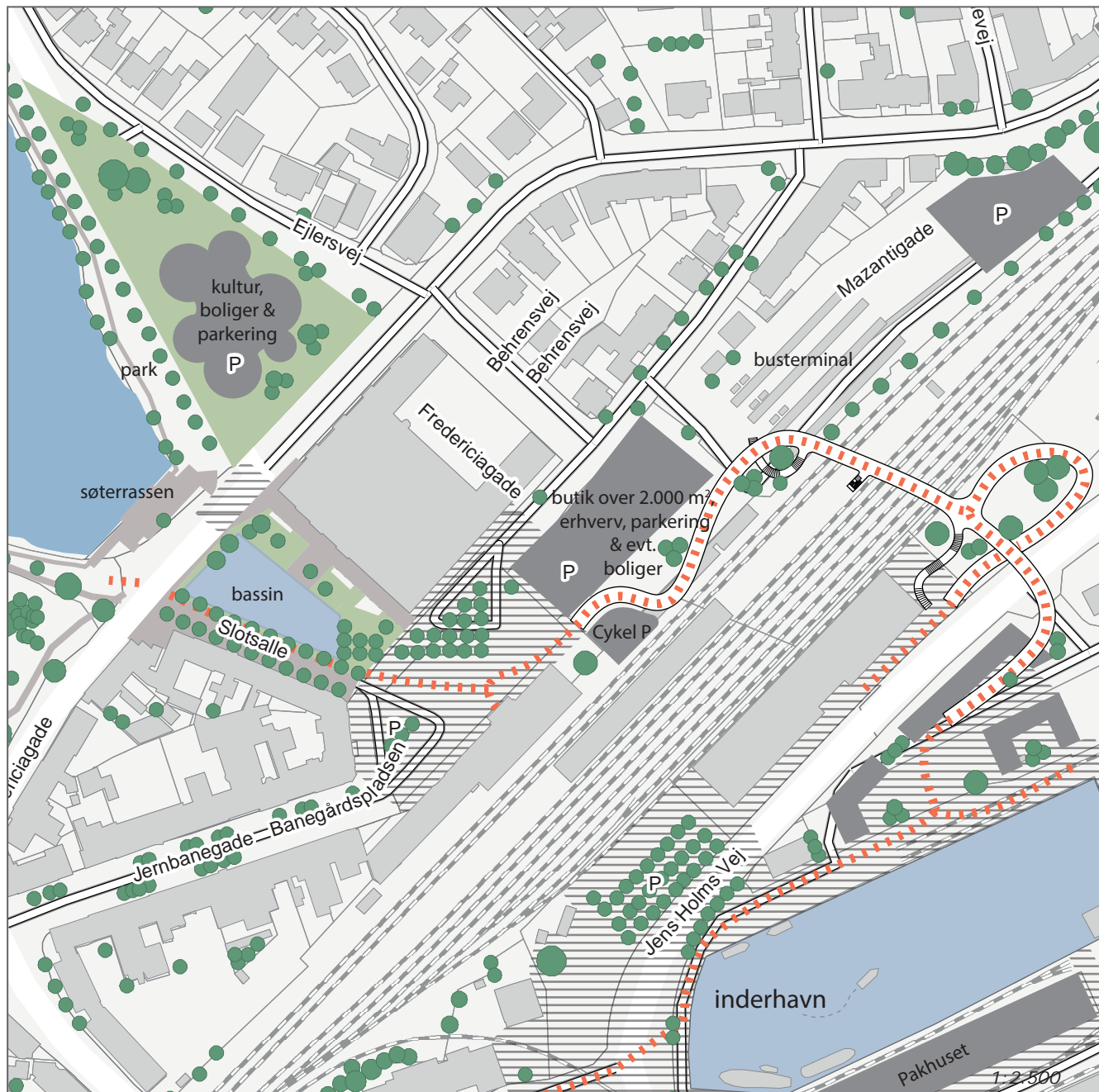

Luftfoto fra 1954 hvor Slotssøen ligger helt ud til Ejlersvej.

Figur 20 og 21 - Der er flere muligheder for udnyttelse af arealet ved Slotsøparkeringen - øverst er skitseret en park, nederst har søen fået sin oprindelige afgrænsning tilbage.

Figur 22 - Ved nedrivning af postbygningen nord for banegården, kan der etableres en cykel- og fodgængerbro til havnen og samtidig gøres plads til nyt byggeri.

Principper for udvikling - Inderhavnen

Området i dag

Området syd for jernbanen, Toldbodgade, Inderhavnen, Buen og Kolding Åpark er præget af stor forskellighed i bebyggelsen. I området findes flere bevaringsværdige bygninger i røde mursten opført i tilknytning til havnefunktioner, der er fungerende industri samt tomme erhvervsbygninger, der skal omdannes, imens nyt byggeri er opført i høj kvalitet og med områdets kvaliteter for øje. På siderne 44 - 47 vises principper for bedre tilgængelighed, sammenhæng og ny bebyggelse.

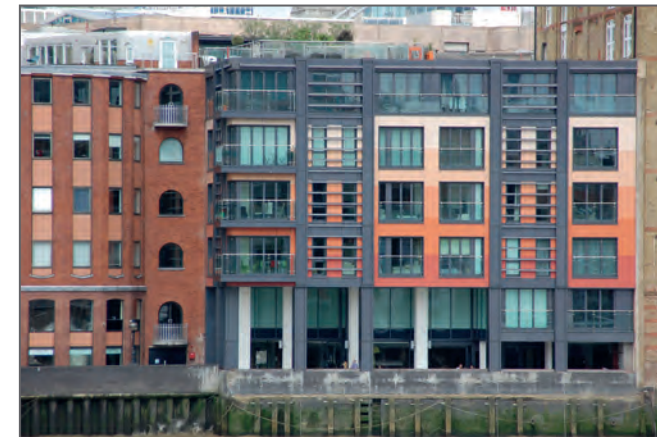
I 2009 blev der vedtaget en lokalplan for Kolding Havn. Lokalplanen udlægger størstedelen af området til havneaktiviteter, der med øget sikkerhed afskærmer offentligheden fra at komme mange steder på havnen. Lokalplanen udpeger dog to områder som tilgængelige for offentligheden. Det gælder et areal i inderhavnen, samt et areal på nordsiden af Kolding Å.

Idéoplæg for ændringer

Der skal etableres en tættere forbindelse mellem havnen og den centrale bydel. Udfordringen for en god fodgængerforbindelse er Jens Holms Vej, som er en af hovedfærdselsårene gennem byen og dermed stærkt trafikeret. En cykel- og fodgængerbro mellem banegårdspladsen og inderhavnen, vil øge sammenhængen.

De skraverede arealer på kortet viser de områder, der i dag fremstår som store udflydende asfaltflader uden fortove. Her er der behov for forbedringer, så fodgængere kan færdes trygt. Skraveringens udstrækning indrammer et område med en række stærke institutioner: Godset, Pakhuset, Admiralen, Havnekontoret.

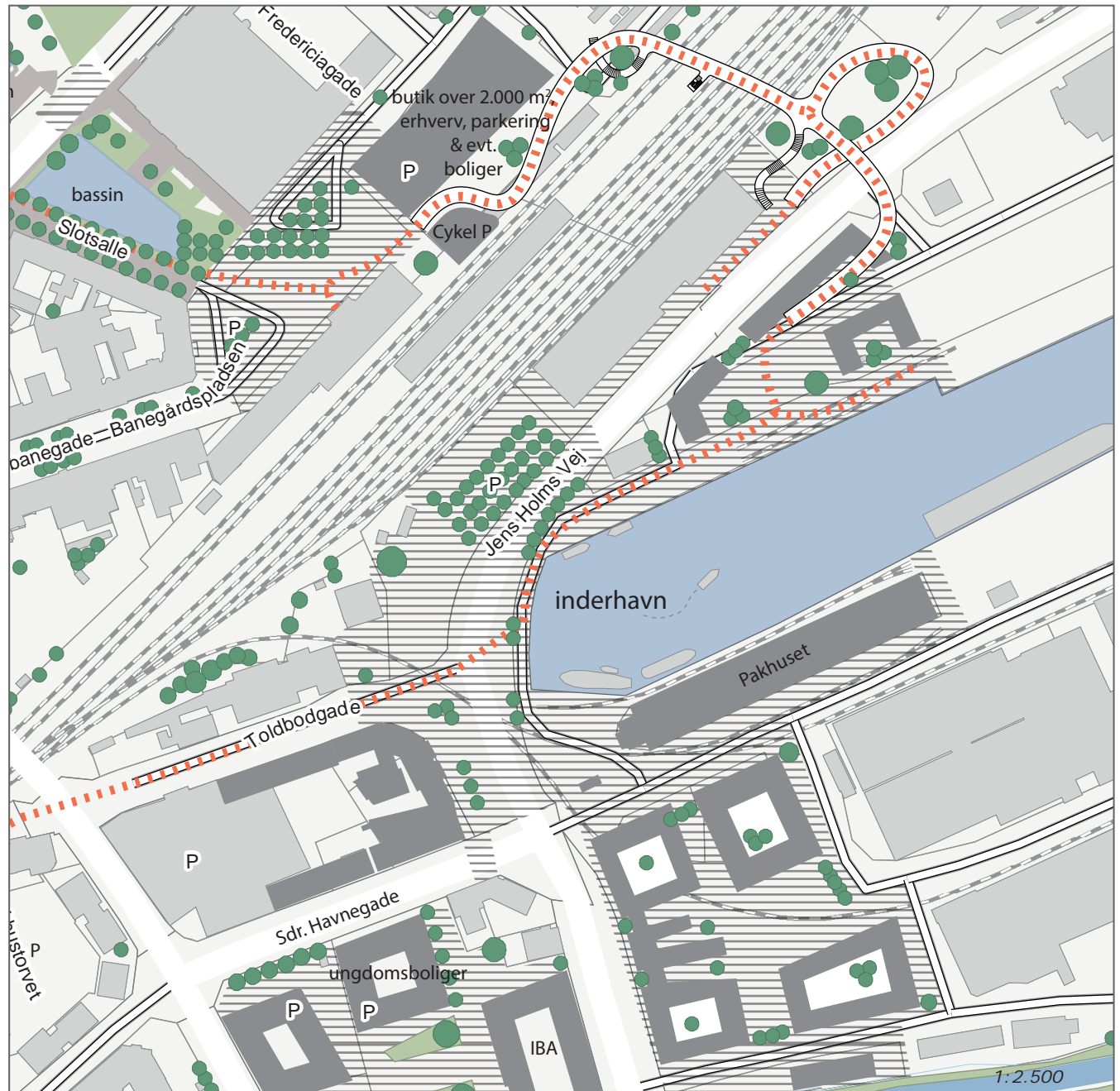
For arealet mellem Sdr. Havnegade, Buen, Toldbodgade og Jens Holms Vej gælder en lokalplan, som tillader hele området opført som nybyggeri. Det betyder at Toldbodgade 17 fra 1890 kan nedrives. Nyt byggeri på dette areal skal være i høj kvalitet og materialer, der relaterer sig til de omkringliggende karakteristiske røde murstensbygninger.

Eksempler på nyt byggeri hvor byrum er indrettet med vandelementer og opholdsarealer, London.

Figur 23 - En del af områderne omkring inderhavnen kan omdannes til nye anvendelser. Pakhuset er omdannet til innovationsmiljø og på Gimbel-grunden er IBA og ungdomsboliger på vej.

Principper for udvikling - Campusområdet ved SDU og Gimbel

Området i dag

Området er præget af stor forskellighed i bebyggelsen. I området findes flere bevaringsværdige bygninger i røde mursten opført i tilknytning til havnen. På arealerne syd for Kolding Å er der sket en del omdannelser med nyt byggeri i høj kvalitet og med områdets kvaliteter for øje.

Der er i 2016 udarbejdet en masterplan for omdannelse af arealerne ved Gimbel-grunden - arealet mellem Sdr. Havnegade, Østerbrogade, Buen og Kolding Å. I 2017 forventes uddannelsesinstitutionen IBA samt ca. 150 boliger at stå klar.

Idéoplæg for ændringer

Nyt byggeri langs Kolding Å skal åbne sig op mod åen og bidrage til at arealerne langs åen er attraktive at bevæge sig langs med. Arealer langs åen skal være velegnede til ophold.

Nyt byggeri skal være med til at markere gaderummene ved at fortsætte byens facaderækker langs vejene. Dermed skabes attraktive og mere rolige byrum på bagsiden.

Nyt byggeri ved SDU skal ligge syd for stiforbindelsen til lystunellen og markere sig ud mod Skamlingevejen samt mod Buen og Østerbrogade. Byggeriet, som skal indeholde uddannelser, forskning og parkering i konstruktion, kan med fordel udformes med indre gårdrum, hvor der kan opnås ro uden trafikstøj.

Øst for broen over Østerbrogade ligger et byggefelt, hvor der kan opføres byggeri på ca. 600 m² i op til 18 meters højde. Nord for dette areal ligger Falck. Området kan på lang sigt omdannes og fortættes.

Forbindelserne langs Kolding Å skal styrkes med bedre sammenhæng over Østerbrogade og flere stibroer over åen. I forbindelse med opførelse af IBA på Gimbel-grunden etableres en fodgængerbro til arealerne ved SDU. Dertil foreslås endnu en stibro mellem Trindholmsgade og Fjordstien.

Liggestole eller stole opstillet i park eller på plads kan skabe nyt liv og ny indtagelse af et byrum. Foto tv. er fra park i London foto th. er fra rambla i Alicante, Spanien.

Kontor og boliger blandet i samme bebyggelse, København.

Facaderne har stor variation og dele er vinklet for bedre udsigt/lysforhold. Parkering er placeret i en høj kælderetage. Over parkeringen ligger et gårdrum, København.

Buen er lukket og gaderummet må kun anvendes af busser, cykler og fodgængere - byrummet kunne anvendes mere aktivt.

Smal gade i Alicante, Spanien, er midlertidigt indrettet med store svampe - indretningen appellerer til fantasien.

Milepæleparken ved Kolding Sygehus har en mindre legeplads mellem parkeringspladserne.

Figur 24 - IBA og ungdomsboliger passer godt ind i campusområdet. Syd for SDU er der plads til yderligere universitetsbyggeri eller forskningsfaciliteter.